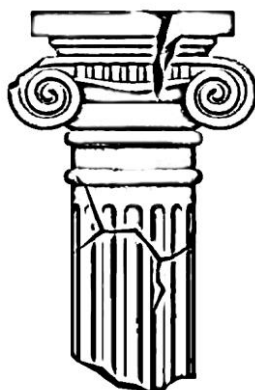

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

Διδρυματικό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
"ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ"
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

Η “υπολειμματική” παροχή νομικής βοήθειας στη

Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία

Μία Πρόταση Αναδιαμόρφωσης του Νόμου 3226/2004

ΗΡΙΝΝΑ ΑΛΠΑΝΙΔΟΥ

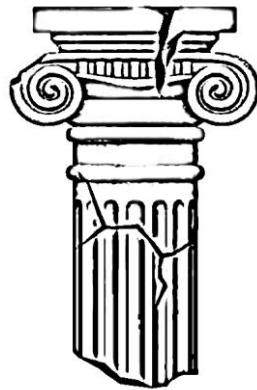
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΒΕΝΙΕΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ – ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

UNIVERSITY OF PELOPONNESE
UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

Inter-institutional Inter-departmental Postgraduate Program
"LOCAL AND REGIONAL DEVELOPMENT AND SUBSIDIARITY"
ACADEMIC YEAR 2022-2023

The “residual” benefit of civil legal aid in Modern Greek Society

An Overhaul Proposal of the legal aid statute Law 3226/2004

IRINNA ALPANIDOU

ATHENS, JANUARY 2024

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους όσους συνετέλεσαν στην ολοκλήρωση της διπλωματικής αυτής εργασίας, ακόμη και εάν λησμονώ να τους αναφέρω ονομαστικά. Θα ήθελα επίσης να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου απέναντι στον επιβλέποντα καθηγητή Δημήτριο Επ. Βενιέρη για τις κατευθύνσεις, την υπομονή, την ειλικρίνεια και την πολυσήμαντη συμβολή του, πνευματική και ακαδημαϊκή, καθώς και όλους τους καθηγητές αυτού του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών που έφθασε στο τέλος του. Ήταν πραγματικά ένα ταξίδι γνώσεων και αναζητήσεων που με οδήγησε στη συγγραφή της παρούσας εργασίας.

Καταληκτικά θα ήθελα να ευχαριστήσω και να επικροτήσω τους συναδέλφους δικηγόρους που με βοήθησαν στην εκπόνηση του ερωτηματολογίου. Εύχομαι να αποτελέσει η παρούσα διπλωματική εργασία το έναυσμα για αλλαγές που θα κάνουν την κοινωνία μας δικαιότερη .

Η παρούσα ΜΔΕ προσανατολίζεται στους δικηγόρους, ως επαγγελματιών που μεταξύ άλλων προσώπων (συμβολαιογράφων και δικαστικών επιμελητών) παρέχουν τις υπηρεσίες τους στα πλαίσια της δωρεάν παροχής νομικής βοήθειας που ρυθμίζει ο Ν. 3226/2004, λόγω της ιδιότητας της συγγράφουσας ως δικηγόρου. Επίσης δεν υπεισέρχεται στον ειδικότερο θεσμό του Διορισμού Συνηγόρου Υπεράσπισης ή παράστασης για την υποστήριξη της κατηγορίας , αναφορικά με τις ποινικές υποθέσεις του Ν. 3226/2004.

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος - © Αθήνα, 2024

All rights Reserved - © Athens, 2024

Περίληψη

Διακηρυκτικά, στο Σύνταγμα της Ελλάδας, το Κοινωνικό Κράτος Δικαίου, τελεί υπό την εγγύηση του Κράτους. Στο πλαίσιο αυτό αλλά και κατόπιν Ευρωπαϊκής επιταγής, θεσμοθετήθηκε ο Νόμος 3226/2004 για την παροχή νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος, κατοίκους χωρών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διατάξεις. Στην παρούσα εργασία, μπαίνουν στο μικροσκόπιο το θεσμικό-ρυθμιστικό πλαίσιο του Ν.3226/2004, αλλά και ο ιδιαίτερα καθοριστικός ρόλος των δικηγόρων και των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας. Βασικός σκοπός είναι να διερευνηθεί, πώς είναι κατασκευασμένος σήμερα ο νόμος, για την παροχή της νομικής βοήθειας, και πώς θα έπρεπε να είναι.

Η Διεπιστημονικότητα δίνει την απάντηση στο πώς θα έπρεπε να είναι ένας νόμος, που στοχεύει στην Κοινωνική Δικαιοσύνη. Η παρούσα έρευνα διεξάγεται προκειμένου να αποτιμηθεί και να ανακατασκευασθεί ο Ν. 3226/2004, σύμφωνα με τα δεδομένα και τις θεωρίες που εισάγει η Νομική Επιστήμη, η Φιλοσοφία και η Κοινωνιολογία. Ειδικότερα προτείνεται ο Κοινωνικός Σχεδιασμός του Νόμου 3226/2004, μέσω της Κοινωνικής Πολιτικής, ως εργαλείο ακαδημαϊκής διεπιστημονικότητας και πεδίο εφαρμοσμένων πρακτικών. Ερευνάται επίσης, η (κρατική) παροχή νομικής βοήθειας επιλεγμένων Ευρωπαϊκών χωρών. Τέλος μέσα από τη διεξαγόμενη εμπειρική έρευνα, συνάγεται η “υπολειμματική” παροχή νομικής βοήθειας, καθίσταται έτσι επιτακτική η ανάγκη αναδιαμόρφωσης του.

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ:

Παροχή Νομικής Βοήθειας, Δικηγορικοί Σύλλογοι, Κοινωνική Πολιτική, Κράτος Πρόνοιας Ευημερία, Κοινωνικό Κράτος Δικαίου, Κοινωνική Δικαιοσύνη, Θεμελιώδη και Κοινωνικά Δικαιώματα, Αξίες και Αρχές, Διανεμητική Δικαιοσύνη, Κοινωνικός Σχεδιασμός

Abstract

The Constitution of Greece declares that the Greek State assures the institute of Social Rule of Law. Due to that fact and upon the European prescript, the Greek government has enacted the legal aid statute Law 3226/2004 about civil legal aid services for people living at or near poverty, residents of a European Union Country and other provisions of Law. The present dissertation examines with a tiny lens, the statutory and regulatory framework of the Law 3226/2004 and of course the pivotal role of lawyers and of the Bar Associations of the whole country. Its primary goal is to investigate how is constructed today the statutory law about civil legal aid and how it should be.

Interdisciplinarity answers the question of how a Social Justice law should be. The present dissertation takes place, so that the Law 3226/2004 can be evaluated and remodeled, through the facts and the theories of Legal Science, of Philosophy and of Sociology. In particular is suggested a Social Planning of Law 3226/2004 through Social Policy, as an academic interdisciplinary tool and an applied field. The civil legal aid is also investigated between three specific European countries. Finally, through the current empirical research, is reasoned that the benefit of civil legal aid is residual, thus there is an imperative need for an *overhaul proposal of the legal aid statute Law 3226/2004*.

KEY WORDS:

Civil Legal Aid, Bar Associations, Social Policy, Welfare State, Well-being, Social Rule of Law, Social Justice, Fundamental Human and Social Rights, Values and Principles, Distributive Justice, Social Planning

Περιεχόμενα

Θεωρητικό Μέρος Α΄:

Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1ο - Ο Νόμος 3226/2004 περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος	
1.i. Το Ευεργέτημα της Πενίας και ο Ν. 3226/2004 – Σύντομη Ιστορική Αναδρομή.....	4
1.ii. Το Ευεργέτημα της Πενίας και ο Ν. 3226/2004 – Ομοιότητες και διαφορές	5
1.iii. Στόχοι του υπό ψήφιση σχεδίου Νόμου “Παροχή νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος” και Απόψεις της Αντιπολίτευσης	6
1.iv. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι.....	8
1.v. Πρόσφατες Τροποποιήσεις και Προσθήκες του Ν. 3226/2004.....	9
1.vi. Σύνοψη-Κριτική Ανάλυση.....	11
Κεφάλαιο 2ο - Θεωρητική Επισκόπηση στην Κοινωνική Πολιτική	
2.i. Ένας ορισμός για την Κοινωνική Πολιτική	14
2.ii. Η έννοια της “Ευημερίας”- Μοντέλα Πρόνοιας ή αλλιώς Μοντέλα Ευημερίας.....	15
2.iii. Θεμελιώδη και Κοινωνικά Δικαιώματα.....	19
2.iv.α. Το τριχοτομημένο Δικαίωμα της Δικαστικής Προστασίας.....	21
2.iv.β. Το Δημόσιο Δικαίωμα στις Κοινωνικές Υπηρεσίες.....	22
2.v. Αξίες & Αρχές – Η (Κοινωνική) Δικαιοσύνη.....	23
2.vi. Διανεμητική Δικαιοσύνη και Κοινωνικός Σχεδιασμός.....	25
2.vii. Σκέψεις και Προτάσεις Κοινωνικού Σχεδιασμού.....	26

Κεφάλαιο 3ο - Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Γαλλία, την Ιταλία και την Σουηδία -

Σύγκριση με το Εθνικό μας σύστημα

3.i.Εισαγωγικά.....	28
3.ii.Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Γαλλία.....	29
3.ii.α Συνοπτική Σύγκριση.....	31
3.iii.Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Ιταλία.....	31
3.iii.α Συνοπτική Σύγκριση.....	32
3.iv.Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Σουηδία.....	32
3.iv.α. Συνοπτική Σύγκριση.....	34
3.v. Ανακεφαλαίωση.....	34

Εμπειρικό Μέρος Β΄:

Κεφάλαιο 4ο - Έρευνα

4.i.Ερευνητική Προσέγγιση- Είδος Έρευνας.....	35
4ii.Ερευνητικά ερωτήματα - Υποθέσεις Έρευνας.....	36
4iii. Σύνταξη Ερωτηματολογίου.....	37
4.2 Δειγματοληψία - Δείγμα της Έρευνας.....	40
4.3.Αποτελέσματα Έρευνας.....	41
Συμπεράσματα.....	48
Βιβλιογραφία.....	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	54

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΜΔΕ – Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Ν.3226/2004 - Ο Νόμος 3226/2004 περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος και άλλες διατάξεις

ΟΤΑ – Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ε.Ε. - Ευρωπαϊκή Ένωση

Σ. - Σύνταγμα της Ελλάδας

Εισαγωγή

Ας κάνουμε το εξής για αρχή, ας μετατρέψουμε τον τίτλο “Ο Νόμος 3226/2004 περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος” σε πρόταση με υποκείμενο, ρήμα και αντικείμενο. Ο Νόμος 3226/2004 (υποκείμενο) που παρέχει (ρήμα) νομική βοήθεια (άμεσο αντικείμενο) σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος (έμμεσο αντικείμενο). Και η καταφατική πρόταση μετατρέπεται στην εξής ερώτηση : *Παρέχει ο Νόμος 3226/2004, νομική βοήθεια τόσο σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος όσο και σε άτομα¹ στην Ελλάδα;*

Στην Ελλάδα του 2024, ένα από τα ζητήματα της επικαιρότητας είναι η μακραίωνη αποχή των δικηγόρων από τις δίκες της νομικής βοήθειας ,κατόπιν ομόφωνης απόφασης της Ολομέλειας των δικηγορικών συλλόγων της χώρας. Η δωρεάν παροχής νομικής βοήθειας ρυθμίζεται από το Νόμο 3226/2004 και κατά κύριο λόγο σημαίνει την δωρεάν (δημόσια) παροχή νομικής βοήθειας (για διαδικασίες ενώπιον του δικαστηρίου ή και για υποχρεωτικές εξωδικαστικές διαδικασίες), στους οικονομικά ασθενείς που κατοικούν εντός της Ε.Ε.² , η οποία παρέχεται μέσω των δικηγόρων³, όπου με τη σειρά τους διορίζονται από τα αρμόδια δικαστήρια και αμείβονται για τις υπηρεσίες τους από το κράτος.

Η αναποτελεσματικότητα και η μη εφαρμοσιμότητα του Ν. 3226/2004 , στην παρούσα έρευνα, λαμβάνονται ως δεδομένο , αναμένεται δε να αποκαλυφθεί μέσα από έρευνα και συγκεκριμένα μέσω ερωτηματολογίου απευθυνόμενου αφενός σε εν ενεργεία νέους-άπειρους

1 Πολίτες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και πολίτες τρίτου κράτους, οι οποίοι έχουν συνήθη τουλάχιστον διαμονή στην Ένωση.

2 Σύμφωνα με πρόσφατη τροποποίηση και στα άτομα με βεβαιωμένη αναπηρία άνω του 77%, όπως θ αναλυθεί στο πρώτο κεφάλαιο.

3 Καθώς επίσης και των συμβολαιογράφων και των δικαστικών επιμελητών

και αφετέρου σε παλαιούς-πεπειραμένους δικηγόρους , σε όλους τους λειτουργούς και “χειροπράκτες” της καθημερινής απονομής δικαιοσύνης.

Σκοπός της παρούσας Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας είναι, να ερευνηθεί το εάν και κατά πόσο μπορεί να επηρεάσει την αποτελεσματικότητα και την εφαρμοσιμότητά του **N.3226/2004 (παροχή νομικής βοήθειας/συνδρομής)** , η ενσωμάτωση σε αυτόν, ενός θεωρητικού μοντέλου Κοινωνικής Πολιτικής, με επιρροές κυρίως από το Θεσμικό-Αναδιανεμητικό μοντέλο πρόνοιας, το οποίο έχει προκύψει μέσα από βιβλιογραφική ανασκόπηση και θα αποτελείται από το τρίπτυχο :α) αξιακό υπόβαθρο, β)κοινωνικά και θεμελιώδη δικαιώματα , γ)δικαιοσύνη, στηριζόμενο σε ένα θεσμικό-αναδιανεμητικό μοντέλο πρόνοιας. Το θεωρητικό μοντέλο που προτείνεται στην παρούσα έρευνα θα οδηγήσει σε κοινωνικό σχεδιασμό , σε αναδιαμόρφωση του υφιστάμενου νόμου, ενώ θα εμπλουτισθεί και με στοιχεία Συγκριτικής Πολιτικής (θα εξετασθούν οι περιπτώσεις Γαλλίας, Ιταλίας και Σουηδίας ως προς τα δικά τους πλαίσια νομικής συνδρομής).Να διευκρινισθεί σ’ αυτό το σημείο , ότι οι όροι “Ευεργέτημα της Πενίας”, “Νομική Βοήθεια” και “Νομική Συνδρομή” είναι παρεμφερείς και συνώνυμοι.

Κατ’ ακολουθία των ανωτέρω, η παρούσα ΜΔΕ χωρίζεται σε θεωρητικό και εμπειρικό μέρος , θα πάμε από την Θεωρία στην Πράξη. Στο θεωρητικό μέρος της ΜΔΕ και στο πρώτο μέρος της, θα παρουσιασθεί ο Ν. 3226/2004, δηλαδή το θεσμικό πλαίσιο ρύθμισης δωρεάν παροχής νομικής βοήθειας τόσο σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος όσο και σε άτομα⁴ στην Ελλάδα, ως άθροισμα άρθρων αλλά και μεμονωμένα, θα γίνει μία σύντομη ιστορική αναδρομή του αλλά και μία αναφορά στους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας , τη νομική τους φύση και την αποστολή τους. Στη συνέχεια στο δεύτερο κεφάλαιο θα αναλυθεί , σε θεωρητικό επίπεδο

⁴Πολίτες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και πολίτες τρίτου κράτους, οι οποίοι έχουν συνήθη τουλάχιστον διαμονή στην Ένωση.

μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση η Κοινωνική Πολιτική σε συνδυασμό με τη Νομική Επιστήμη και τη Φιλοσοφία και αναλυτικότερα, η αποστολή της Κοινωνικής Πολιτικής, η έννοια της Ευημερίας και τα εξελικτικά Μοντέλα Ευημερίας, θα χαρτογραφηθεί το δικαίωμα δικαστικής προστασίας και το δικαίωμα στις κοινωνικές υπηρεσίες, οι Αξίες & οι Αρχές αλλά και η σημαντικότερη αυτών, έννοια της (Κοινωνικής) Δικαιοσύνης, και τέλος θα γίνει αναφορά στη Διανεμητική Δικαιοσύνη και τον Κοινωνικό Σχεδιασμό .

Στο τρίτο κεφάλαιο θα παρουσιασθούν εν συντομία σε ευρωπαϊκό επίπεδο , τα αντίστοιχα νομοθετικά και ρυθμιστικά συστήματα νομικής συνδρομής της Γαλλίας , της Ιταλίας και της Σουηδίας.

Στο εμπειρικό και δεύτερο μέρος της ΜΔΕ , ερευνάται εάν πρακτικά ο Νόμος 3226/2004 συμβάλλει στην επίτευξη Κοινωνικής Δικαιοσύνης, στην κατοχύρωση θεμελιωδών και κοινωνικών δικαιωμάτων, *με απώτερο σκοπό να αποκαλυφθεί η κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα που τελικά έχει επιφέρει.* Τέλος κατά την κρίση μου, και καθώς τυγχάνω δικηγόρος και μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, πρέπει ο Νόμος 3226/2004 περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος, να επαναπροσδιορισθεί και να αναδιαμορφωθεί με τις βάσεις και τις θεωρίες που εισάγει η Κοινωνική Πολιτική και αλλά και με στοιχεία Συγκριτικής Πολιτικής , τί γνώμη έχουν άραγε οι υπόλοιποι συνάδελφοι δικηγόροι και συλλειτουργοί της απονομής Δικαιοσύνης..

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ Α'

1.Ο Νόμος 3226/2004 περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος

1.ι. Το Ευεργέτημα της Πενίας και ο Ν. 3226/2004 – Σύντομη Ιστορική Αναδρομή

Ο Ν. 3226/2004 περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος, αποτελεί ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό σύστημα, που έρχεται να συνδράμει τους οικονομικά αδύναμους, οι οποίοι μέσω αυτού, εξισώνονται με τους υπόλοιπους πολίτες και ασκούν το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμά τους στη δικαστική προστασία . Η ψήφιση του εν λόγω νόμου, έλαβε χώρα τον Ιανουάριο του 2004 , επί κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ με πρωθυπουργό τον Κώστα Σημίτη⁵, ένα σοσιαλδημοκρατικό κόμμα το οποίο σίγουρα στην ατζέντα είχε εξ'ορισμού τη δημιουργία μιας εν γένει σοσιαλιστικής κοινωνίας και οικονομίας.

Παρόλα αυτά το εν λόγω νομοθέτημα δεν απετέλεσε την πρώτη νομοθετική ρύθμιση για τη χώρα. Ένα σύστημα νομικής συνδρομής για τους οικονομικά ασθενείς, καλούμενο ως *Ευεργέτημα της Πενίας* , ρυθμιζόταν στα άρθρα 194-204 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας , όπως αυτός είχε ψηφισθεί με το υπ' αριθμόν 503/1985 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ Α 182/24.10.1985), πάλι επί Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ με πρωθυπουργό τον Ανδρέα Παπανδρέου⁶ σε μεταπολεμική περίοδο της χώρας.

⁵ (περίοδος διακυβέρνησης: Απρίλιος 2000- Μάρτιος 2004)

⁶(περίοδος διακυβέρνησης: Ιούνιος 1985 - Ιούλιος 1989)

Αναφέρομαι στο ανωτέρω κόμμα που κυβέρνησε και στις δύο χρονικές περιόδους ψήφισης των νομοθετικών αυτών πλαισίων (ευεργέτημα της πενίας & Ν.3226/2004-νομική βοήθεια), όχι για λόγους πολιτικής προτίμησης ή προκατάληψης, αλλά γιατί η νομοθέτηση, και κυρίως η καλή νομοθέτηση είναι ζήτημα πολιτικής κουλτούρας και όχι απλά νομοτεχνικό ζήτημα. Επιπρόσθετα έχει ενδιαφέρον το γεγονός του ότι το ίδιο κόμμα ψήφισε τις δύο αυτές νομοθετικές ρυθμίσεις σε υπερεικοσαετή χρονική μεταξύ τους απόσταση.

1.ii. Το Ευεργέτημα της Πενίας και ο Ν. 3226/2004 – Ομοιότητες και διαφορές

Η μεγάλη διαφορά μεταξύ του Ευεργετήματος της Πενίας και του Ν. 3226/2004 (άνευ των μεταγενέστερων τροποποιήσεων), έγκειται στο ότι, “ευεργετηθέντες” ήταν και νομικά πρόσωπα με κοινωφελή ή και μη κερδοσκοπικό σκοπό, συνεταιρισμοί και προσωπικές εταιρείες, ταμειακά ελλειμματικές, αντίθετα στο Ν. 3226/2004 υπάγονται μόνο φυσικά πρόσωπα. Ως προς τους δικαιούχους, σύμφωνα με το Ευεργέτημα της Πενίας είναι τόσο οι Έλληνες Πολίτες όσο και οι αλλοδαποί ανιθαγενείς⁷, στον δε Ν. 3226/2004 εντάσσονται όλοι όσοι έχουν τουλάχιστον συνήθη διαμονή εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης με το Ν. 3226/2004 εμπλουτίζονται οι διατάξεις αναφορικά με την εκκαθάριση και την είσπραξη των εξόδων.

Και στις δύο νομοθετικές περιπτώσεις η παροχή γίνεται κατ’ αίτηση και όχι αυτεπαγγέλτως. Επίσης την αίτηση κρίνει και αποφαινεται σχετικά το κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο. Τα πρόσωπα που διορίζονται να παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους δεν έχουν αξίωση αμοιβής ή δικαιωμάτων. Με το νέο νόμο (Ν.3226/2004) προστίθεται το κομμάτι της συμβουλευτικής βοήθειας το οποίο ανατίθεται στους Εισαγγελείς, τέλος γίνεται

⁷ Υπό τον όρο της αμοιβαιότητας ή ευκρινέστερα "Αρχή της αμοιβαιότητας", όπου μία Πολιτεία (Χώρα) αναγνωρίζει σε άλλη δικαιώματα, ή που μπορεί και να αναδέχεται υποχρεώσεις έναντι άλλης, υπό την προϋπόθεση όμως της αναγνώρισης από την ετέρα ίσων δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων έναντι αυτής.

κατηγοριοποίηση μεταξύ ποινικών, αστικών και εμπορικών υποθέσεων και διασυνοριακών διαφορών, απάντων δηλαδή πλην των διοικητικών υποθέσεων.

Ως προς την εκκαθάριση και την είσπραξη των εξόδων, στην περίπτωση του ευεργετήματος της πενίας προβλεπόταν και μερική απαλλαγή προκαταβολής εξόδων, σε αντίθεση με το Ν 3226/2004 , σύμφωνα με τον οποίο απαλλάσσεται ο δικαιούχος πλήρως από την καταβολή οιοδήποτε εξόδου (δικαστικών τελών, αμοιβών κοκ).Υπάρχει τέλος και στις δύο περιπτώσεις, η πρόβλεψη ότι, τα δικαστικά έξοδα που βαρύνουν τον αντίδικο του δικαιούχου νομικής βοήθειας επιδικάζονται και εισπράττονται από το Ελληνικό Δημόσιο.

1.iii. Στόχοι του υπό ψήφιση σχεδίου Νόμου “Παροχή νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος” και Απόψεις της Αντιπολίτευσης

Στην εισηγητική έκθεση του Νόμου περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος (Ν.3226/2004) , αποτυπώνεται η ανάγκη θέσπισης ενός νόμου, ο οποίος θα εξασφαλίζει την καθολική πρόσβαση στην άσκηση της δικαστικής προστασίας , μέσω της δημιουργίας ενός κανονιστικού πλαισίου παροχής δωρεάν δικαστικής αρωγής σε πολίτες οικονομικά ασθενείς, εξασφαλίζοντας την κατοχύρωση του δικαιώματος της παροχής έννομης προστασίας σε όλους τους πολίτες , το οποίο αφενός αποτελεί εκπλήρωση υποχρέωσης της χώρας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και αφετέρου συνταγματική επιταγή⁸ , αφού το Κοινωνικό Κράτος τελεί υπό την εγγύηση του Κράτους.

⁸ “Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους....Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη...” Άρθρο 25 του Συντάγματος

Επίσης με τον εν λόγω Νόμο ενσωματώθηκαν δύο Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, η με αριθμό 2003/8ΕΚ για τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί συνοριακών διαφορών⁹ και η Οδηγία 2016/1919, σχετικά με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορούμενους στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και για καταζητούμενους σε διαδικασίες εκτέλεσης του Ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα Πρακτικά της Βουλής, στα οποία καταγράφονται οι απόψεις των βουλευτών της αντιπολίτευσης, επί του τότε νομοσχεδίου του Υπουργείου Δικαιοσύνης (του υπό κρίση νόμου 3226/2004). Το σχέδιο νόμου που προτάθηκε τον Ιανουάριο του 2004, προβλεπόταν ως το πλέον αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο για να κατοχυρώσουν οι οικονομικά ασθενείς το δικαίωμά τους στη δικαστική προστασία και συνοδευόταν από διαβεβαιώσεις επίτευξης κοινωνικής δικαιοσύνης, με άλλα λόγια αποτελούσε για την τότε κυβέρνηση μέσο Κοινωνικής Πολιτικής.

Τον προβληματισμό αυτό εξέφρασαν εισηγητές των υπολοίπων κομμάτων της αντιπολίτευσης, κατά τη συζήτηση και ψήφιση του σχεδίου του Ν. 3226/2004, όπως επίσης και άλλα “μελανά σημεία”, τα οποία σχετίζονται με το θέμα της παρούσας εργασίας. Ως πρώτο “μελανό σημείο”, αναφέρθηκε η απουσία μελέτης των οικονομικών επιπτώσεων του προταθέντα νόμου.

Οικονομικής φύσεως είναι ένα ακόμα επιχείρημα που προβλήθηκε, αναφορικά με την υποχρέωση του Νομοθέτη να προσδιορίσει τους δικαιούχους που έχουν πράγματι ανάγκη τη νομική βοήθεια και όχι μόνο τους οικονομικά ασθενείς με πολύ χαμηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα. Και μάλιστα δεν είναι απλά οικονομικής φύσεως αλλά είναι ζήτημα ουσίας να ορίσεις

⁹ “Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.....Κύριος σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ένα κατάλληλο επίπεδο δικαστικής αρωγής σε διασυνοριακές διαφορές, με τη θέσπιση ορισμένων στοιχειωδών κοινών κανόνων όσον αφορά το ευεργέτημα πενίας.” Οδηγία 2002/8/εκ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003

την ανάγκη και τον δικαιούχο της ανάγκης, πρόκειται για τη βάση που θα στηριχθεί ένα πλέγμα διατάξεων και διαδικασιών και που φυσικά ακούει και στον αυτοσκοπό του Νόμου.

Με το προηγούμενο επιχείρημα συνδέεται , ο ισχυρισμός για το ποιος δικαιούται να αποφασίσει για την χορήγηση της νομικής βοήθειας σε αυτόν που την αιτείται. Σε αντίθεση με το σχέδιο νόμου που προτείνει την απόφαση να λαμβάνει ο δικαστής του αρμοδίου δικαστηρίου, ο ισχυρισμός αυτός, αντιπροτείνει την απόφαση να λαμβάνει τριμελές όργανο που θα αποτελείται από τον πρόεδρο του δικαστηρίου (δηλαδή τον δικαστή υπηρεσίας), έναν εκπρόσωπο του δικηγορικού συλλόγου και έναν εκπρόσωπο αρμόδιας κοινωνικής οργάνωσης.

1.iv. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι

Οι δικηγορικοί σύλλογοι της χώρας αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου σωματειακής φύσης ,τα οποία εκδίδουν εκτελεστές διοικητικές πράξεις¹⁰. Το γεγονός του ότι δεν χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και έχουν οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια¹¹, και διοικούνται από τα αιρετά Διοικητικά Συμβούλιά τους, αποτελούν στοιχεία που προσιδιάζουν στους ΟΤΑ¹². Η εποπτεία και ο έλεγχος των διαχειριστικών τους πράξεων ανήκει αποκλειστικά στα Διοικητικά Συμβούλια και στις Γενικές Συνελεύσεις τους και όχι στο Κράτος , εν αντιθέσει με τους ΟΤΑ , στους οποίους το κράτος ασκεί έλεγχο νομιμότητας.

¹⁰Όπως έχει κριθεί από το ΣτΕ με την υπ' αριθμόν 1466/2016 Απόφασή του.

¹¹Άρθρο 89 Ν. 4194/2013 (Οι δικηγορικοί Σύλλογοι)"2. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι δεν χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Έχουν δική τους περιουσία, οικονομική, διοικητική και διαχειριστική αυτονομία και αυτοτέλεια και διοικούνται από αιρετά Διοικητικά Συμβούλια."

¹²Άρθρο 102 Συντάγματος "...2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει..."

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων και των σκοπών των δικηγορικών Συλλόγων είναι να συνεπικουρούν και να συμβάλλουν στην ορθή απονομή της Δικαιοσύνης¹³, στην αξιοπρεπή άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος και στην τιμή και το σεβασμό που οφείλει να απολαμβάνει ο δικηγόρος από κάθε δικαστική ή άλλη αρχή. Επίσης συμμετέχουν στις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές , διατυπώνουν προτάσεις για την βελτίωση απονομής δικαιοσύνης και έχουν έννομο συμφέρον να παρεμβαίνουν σε πάσης φύσεως δίκες ακόμα και ενώπιον των ανεξάρτητων αρχών, για κάθε ζήτημα εθνικού , κοινωνικού , οικονομικού, πολιτισμικού ενδιαφέροντος. Οι δικηγόροι ατομικά με τη σειρά τους και ως μέλη των δικηγορικών συλλόγων είναι συλλειτουργοί στην απονομή Δικαιοσύνης¹⁴.

Το ανώτατο αντιπροσωπευτικό όργανο των δικηγόρων της χώρας και ταυτόχρονα το συντονιστικό όργανο όλων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας είναι η “Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος”¹⁵.

Οι δικηγορικοί σύλλογοι έχουν τα τελευταία χρόνια ενταχθεί επίσημα στις διατάξεις του Ν.3226/2004, όπως θα αναφερθεί στη συνέχεια , σκόπιμα αναλύονται καθώς διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

1.ν. Πρόσφατες Τροποποιήσεις και Προσθήκες του Ν. 3226/2004

13 Άρθρο 90 Ν. 4194/2013 (Οι δικηγορικοί Σύλλογοι)

14 Άρθρα 2 & 4 Ν. 4194/2013 (Κώδικας Δικηγόρων)

15 Άρθρο 133 Ν. 4194/2013

Ο Ν. 3226/2004 , έχει τροποποιηθεί ήδη τα τέσσερα τελευταία χρόνια έντεκα φορές¹⁶, με μεταγενέστερους νόμους οι οποίοι διαφοροποιούσαν επιμέρους άρθρα του, θα σχολιασθούν ωστόσο οι πιο σημαντικές τροποποιήσεις, βελτιωτικού και διασταλτικού χαρακτήρα.

Με το Ν. 4689/2020 ενσωματώθηκαν στη χώρα οι αλλαγές που έφερε η Οδηγία ΕΕ 2016/1919 , όπως αναφέρεται ανωτέρω. Επίσης κατά τη σύνταξη του σχεδίου συμμετείχαν και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι της χώρας . Διευρύνθηκαν τα εισοδηματικά κριτήρια των δικαιούχων νομικής βοήθειας στις ποινικές υποθέσεις , καθώς επίσης απαιτήθηκε μεγαλύτερη εμπειρία στο πρόσωπο των συνηγόρων υπεράσπισης (έτσι αποκαλούνται οι δικηγόροι στις ποινικές δίκες) και ανέβηκε το εισοδηματικό κριτήριο τους στις περιπτώσεις που λειτουργούν στα πλαίσια νομικής βοήθειας. Επιπρόσθετα και λόγω της φύσεως των υποθέσεων και της ευαλωτότητας των θυμάτων και των κατηγορουμένων προβλέφθηκε κατ' εξαίρεση ο αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρων υπηρεσίας (χωρίς προηγούμενη αίτηση).

Επιπρόσθετα με τον ως άνω Νόμο, διαφοροποιήθηκε στο στάδιο της εκκαθάρισης , το άρθρο 13 αναφορικά με τους πόρους για τη νομική βοήθεια, ενώ αρχικώς αυτοί καλύπτονταν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης , στο οποίο πιστωνόταν ειδικό ποσό από τον κρατικό προϋπολογισμό, στο ρόλο αυτό πήρε το Τ.Α.Χ.Δ.Ι.Κ. (Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων)¹⁷. Το Τ.Α.Χ.Δ.Ι.Κ. έχει πλέον αναλάβει όλο το στάδιο της εκκαθάρισης και καταβολής αποζημίωσης των δικηγόρων, συμβολαιογράφων και των δικαστικών επιμελητών.

Σύμφωνα με το άρθρο 15Α ,το οποίο προστέθηκε με το Ν. 4963/2022, προβλέπεται η δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων, όπου ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ , το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.

16 Με τους Νόμους: 4596/2019 ,4606/2019, 4647/2019 , 4689/2020 , 4745/2020 , 5023/2023 , 4842/2021 , 4934/2022, 4963/2022, 5039/2023 , 5049/2023 .

17 Το Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) είναι Ν. Π. Δ. Δ. Ιδρύθηκε με το ν.δ.1017/1971 «Περί συστάσεως Ταμείου Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων» με σκοπό την κάλυψη των αναγκών στέγασης και εξοπλισμού των Δικαστικών Κτιρίων, Σωφρονιστικών και Αναμορφωτικών Καταστημάτων και λειτουργεί με ιδίους πόρους, υποστηρίζοντας το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συμβάλλοντας τα μέγιστα στην υλοποίηση του έργου του. Τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

μπορεί να αναθέτει σε υπαλλήλους δικηγορικών συλλόγων ή δικηγόρους, εντολές για την επεξεργασία των ανεκκαθάριστων υποθέσεων νομικής βοήθειας .Πλέον δηλαδή προβλέπεται ότι μπορούν να μετέχουν ενεργά οι ίδιοι οι δικηγόροι στον τομέα της εκκαθάρισης και είσπραξης των αποζημιώσεών τους , ως άμεσα ενδιαφερόμενοι.

Πολύ πρόσφατα με το Νόμο 5023/2023 προστέθηκε η παράγραφος 3Α¹⁸ , η οποία διευρύνει το πλαίσιο των δικαιούχων για παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας, αφού πλέον ανήκουν και άτομα με αναπηρία (τουλάχιστον με αναπηρία 67% και πάνω). Πρόκειται για μία διάταξη επέκτασης των δικαιούχων παροχής νομικής βοήθειας , στην οποία εντάσσονται επίσημα τα άτομα με αναπηρία , μία ευαίσθητη εκ των πραγμάτων κοινωνική ομάδα .Έτσι ο τίτλος του νόμου ολοκληρωμένος, θα είχε ως εξής: *Παροχή Νομικής Βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος , σε άτομα (αλλοδαπούς - κατοίκους εντός της Ε.Ε.), άτομα με αναπηρία και άλλες διατάξεις.*

1.vi. Σύνοψη-Κριτική Ανάλυση

Δε θα ήταν άστοχο να μιλούμε για την “πενία του ευεργετήματος” και όχι για το ευεργέτημα της πενίας, το οποίο δεν καταργήθηκε και παραμένει σε γενική αχρησία, καθώς όπως εκτέθηκε στα κεφάλαια 1.i. και 1.ii. ο Ν. 3226/2004 δεν το κατέργησε, μάλλον το “απενεργοποίησε”. Επιπρόσθετα ο Ν. 3226/2004 άφησε εκτός πλαισίου τις διοικητικές υποθέσεις , στις οποίες τελικά προστέθηκε σχετικό άρθρο στον κώδικα διοικητικής διαδικασίας¹⁹, το οποίο προβλέπει τη νομική βοήθεια και ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

18 “Δικαιούχοι νομικής βοήθειας είναι και οι πολίτες με ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, ανεξαρτήτως εισοδήματος, κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δικαιούχοι είναι, επίσης, οι πολίτες με ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, ανεξαρτήτως εισοδήματος, τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις περιπτώσεις αυτές, το αρμόδιο όργανο για παροχή νομικής βοήθειας, κατά τις διατάξεις του παρόντος, μπορεί, αν κριθεί αναγκαίο, να διορίσει συνήγορο αυτεπαγγέλτως από τις καταστάσεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 3.

19Αρ. 31 Ν. 4274/2014.

Ο νέος λοιπόν υπό εξέταση νόμος (Ν. 3226/2004) , δεν κατάργησε το ευεργέτημα της πενίας , το διατήρησε εν ισχύ²⁰, γεγονός το οποίο οδήγησε αφενός μεν σε αχρησία του ευεργετήματος της πενίας, αφετέρου δε έχει δημιουργήσει μία σύγχυση στους ενδιαφερόμενους, ως προς την ταυτόχρονη ύπαρξη δύο νόμων (πολυνομία), που στην ουσία ρυθμίζουν το ίδιο ακριβώς πράγμα, δηλαδή την απαλλαγή των κατά περίπτωση δικαιούχων, πένητων οι οποίοι μετονομάστηκαν σε “οικονομικά ασθενείς”, από όλα τα δικαστικά έξοδα , τα οποία περιλαμβάνουν τέλη χαρτοσήμου, απογράφου, τα δικαιώματα των δικαστικών επιμελητών και των συμβολαιογράφων , τυχόν έξοδα άλλης φύσεως που ανακύπτουν σε μία δίκη (π.χ. εμπειρογνώμονες), και κυρίως από τις αμοιβές δικηγόρων .

Όσο για τη συμβουλευτική που ανατέθηκε στους Εισαγγελείς, έρχεται σε πλήρη αντίφαση με τον ρόλο τους , καθώς αποτελούν ισόβιους δικαστικούς λειτουργούς, όπου μεταξύ των άλλων καθηκόντων τους, ασκούν εν ονόματι του Κράτους την ποινική δίωξη²¹, επιτηρούν τα δικαστήρια, τους δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους²².

Ως προς τις απόψεις των βουλευτών της αντιπολίτευσης για το υπό ψήφιση σχέδιο νόμου παροχής νομικής βοήθειας που αναφέρονται στο κεφάλαιο 1.iii., ιδιαίτερα εύστοχος ήταν ο ισχυρισμός που πρότεινε ως τριμελές όργανο , το αποφασίζον όργανο για την υπαγωγή ή όχι στην παροχή της δωρεάν νομικής βοήθειας, αποτελούμενο από τον πρόεδρο του δικαστηρίου (δηλαδή τον δικαστή υπηρεσίας), έναν εκπρόσωπο του δικηγορικού συλλόγου και έναν εκπρόσωπο αρμόδιας κοινωνικής οργάνωσης. Με το τριμελές αυτό όργανο να αποφασίζει θα εξασφαλιζόταν η ορθότερη κρίση για την ένταξη κάποιου προσώπου στην δωρεάν παροχή νομικής βοήθειας, μιας παροχής που αποτελεί μέσο άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής του Κράτους και άρα απαιτεί και προϋποθέτει τη συμβολή ενός κοινωνιολόγου και πόσο δε μάλλον ενός κοινωνικού επιστήμονα. Αντίστοιχα θα έπρεπε να υπήρχε και εκπρόσωπος του

20 Πλην των αστικών και εμπορικών υποθέσεων, όπως προβλέπεται στο αρ. 16 Ν.3226/2004

21 Αρ. 43 Ν. 4620/2019.

22 Άρθρο 87 Σ.

δικηγορικού συλλόγου (δικηγόρος), σύμφωνα και με όσα εκτέθηκαν στο κεφάλαιο 1.iv., πρόκειται τόσο για λειτουργό δικαιοσύνης , όσο και για ένα πρόσωπο – γνώστη της όλης διαδικασίας.

Αναφορικά δε με την ένταξη στο πεδίο των δικαιούχων της νομικής βοήθειας, των ατόμων με αναπηρία , που ισχύει από τον Φεβρουάριο του 2023, μία εκ των τροποποιήσεων-προσθηκών που αναφέρεται στο κεφάλαιο 1.v.,ομολογουμένως και πρακτικά αντιμετωπίζεται μία μεγάλη ανάγκη των ανθρώπων αυτών, όχι μόνο για δωρεάν συμμετοχή στη δικαστική προστασία, αλλά και στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας²³ καθώς οι περισσότεροι είτε ολικά είτε μερικά, δεν έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα, δεν μπορούν τυπικά να προβούν μόνοι τους σε πράξεις καθημερινές, διαχείρισης των προσωπικών τους υποθέσεων και της περιουσίας τους.

Αυτή η προσθήκη στο Ν. 3226/2004 , ήρθε να συμπληρώσει και σχετικό νόμο²⁴ του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι, στις περιπτώσεις ψυχικής ή διανοητικής αναπηρίας, με αίτηση ενώπιον δικαστηρίου , η οικογένεια ή οι συγγενείς των πασχόντων, ζητούν τη δικαστική συμπαράστασή τους, δεδομένου ότι οι πάσχοντες με διανοητικά ή ψυχολογικά προβλήματα, δεν έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα, την ικανότητα δηλαδή να διαμορφώσουν μέσα από σκέψη μία απόφαση, ή να συνάψουν μία σύμβαση. Για τους ανθρώπους αυτούς ορίζονται δικαστικοί συμπαράστατες από το δικαστήριο , οι οποίοι λειτουργούν με γνώμονα την προστασία τόσο των ίδιων των πασχόντων, όσο και των συμφερόντων τους.

Καταληκτικά και σε συνεχόμενη ροή, ως νόμος ορίζεται, σε γενικές γραμμές, ένας κανόνας δικαίου , είτε γραπτός είτε άγραφος ο οποίος δημιουργείται σε μία συντεταγμένη πολιτεία από τα αρμόδια νομοθετικά²⁵ όργανα, με σκοπό να ρυθμίσει έννομες σχέσεις τόσο

²³Άρθρο 21 Σ.

²⁴ “Σε δικαστική συμπαράσταση υποβάλλεται ο ενήλικος: 1. Όταν λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή λόγω σωματικής αναπηρίας αδυνατεί εν όλω ή εν μέρει να φροντίζει μόνος για τις υποθέσεις του 2. όταν, λόγω ασωτίας, τοξικομανίας ή αλκοολισμού, εκθέτει στον κίνδυνο της στέρησης τον εαυτό του, το σύζυγό του, τους κατιόντες του ή τους ανιόντες του...” άρθρο 1666 Αστικού Κώδικα

²⁵ Ετυμολογία Νόμος + τίθημι = θέτω, τοποθετώ

μεταξύ των πολιτών όσο και μεταξύ του Κράτους και των πολιτών. Εν προκειμένω τεκμαίρεται ότι ο Ν. 3226/2004 έχει ως απώτερο σκοπό την απονομή δικαιοσύνης, θα πρέπει λοιπόν να διερευνηθεί η άποψη επιστημόνων, πολιτικών φιλοσόφων καθώς και ένα Θεωρητικό Πλαίσιο γύρω από τις σημαίνουσες έννοιες που εντάσσονται, στην Εισηγητική Έκθεση του Ν. 3226/2004 ,όπως : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ, ΑΝΕΜΠΟΔΙΣΤΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΘΕΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΑΡΩΓΗΣ, ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΩΓΗ (ΠΑΡΟΧΗ).

Κεφάλαιο 2ο - Θεωρητική Επισκόπηση στην Κοινωνική Πολιτική

2.1. Ένας ορισμός για την Κοινωνική Πολιτική

Η Κοινωνική Πολιτική ως όρος, πράγματι σύνθετος και δυσδιάκριτος, ανήκει σε εκείνη την ομάδα των λέξεων που δηλώνουν ταυτόχρονα, ορισμένη επιστήμη και το αντικείμενο της επιστήμης αυτής. Αντικείμενο της Κοινωνικής Πολιτικής αποτελούν οι πρακτικές που ρυθμίζουν την κοινωνική προστασία και την αναδιανομή των πόρων σε μία συμβιωτική κοινωνία, με απώτερο στόχο το συλλογικό και ανώτερο όλων των αγαθών , την ευημερία²⁶, και αντίστροφα η θεωρητική ακαδημαϊκή μελέτη που έχει ως αντικείμενο τις πρακτικές αυτές , στο διεπιστημονικό πεδίο²⁷ της οποίας αναλύονται τα εκάστοτε κοινωνικοοικονομικά δεδομένα, δια μέσω πολιτικών αρετών, ηθικών αξιών και αρχών, όπως η δικαιοσύνη, η κοινωνική

²⁶Την "ευδαιμονία" κατά τον Αριστοτέλη

²⁷"...Σε κάθε περίπτωση είναι καθολικά αποδεκτό ότι η "καρέκλα" της Κοινωνικής Πολιτικής στηρίζεται βασικά σε τέσσερα πόδια : κοινωνιολογία, πολιτική επιστήμη, οικονομική επιστήμη, ιστορία" Βλ. Δημήτριος Βενιέρης, (2015) *Κοινωνική Πολιτική- Έννοιες & Σχέσεις* σελ. 20-22

συμμετοχή²⁸ και η ισότητα, αλλά και θεμελιωδών και κοινωνικών δικαιωμάτων, συμπληρώνουν την έννοια του όρου της Κοινωνικής Πολιτικής.

Όταν αναφερόμαστε στον όρο Κοινωνική Πολιτική, δεν θα πρέπει να τη συνδέουμε αποκλειστικά με μία γενική συμπεριφορά αλτρουισμού, συναισθήματα ηθικά συμπάθειας αλλά και το περί δικαίου αίσθημα. Όλα αυτά τα στοιχεία, εμπεριέχονται στο αξιακό της σύστημα, δεν αρκούν όμως για να ορίσουν το θεωρητικό περιεχόμενο και το αντικείμενό της. Ο ερευνητής και καθηγητής Richard M. Titmuss²⁹, σε ένα από τα βιβλία του με τίτλο "*Social Policy: An Introduction*, London: Allen & Unwin, 1974", μέσα από αναλύσεις και υποκειμενικές κρίσεις κοινωνιολόγων και καθηγητών της εποχής του, καταλήγει να δώσει στην κοινωνική πολιτική ειδοποιά στοιχεία, αντικειμενικούς σκοπούς και να την μελετήσει ως ένα αυτοτελές πεδίο.

Σημσιολογικά είναι δύσκολο να ορισθεί σαν λέξη ο όρος κοινωνική. Για να είναι λοιπόν μια πολιτική, κοινωνική, θα πρέπει κατ' αρχάς να είναι φιλική προς τον άνθρωπο και να στοχεύει στο να παρέχει ευημερία και ευζωία στους πολίτες. Δεύτερον θα πρέπει να μπορεί να συνδυάζει οικονομικά και μη οικονομικά μέσα και στόχους, όπως για παράδειγμα να οριοθετεί κατώτατα όρια στο επίπεδο των μισθών, σε συνδυασμό με κατώτατα όρια στο επίπεδο απόκτησης και διατήρησης εισοδήματος, να δημιουργεί δηλαδή δικλείδες ασφαλείας σε μια πολιτική που χαράσσει ένα μέσο όρο επιβίωσης και κοινωνικής διαβίωσης, αφού έχει πρώτα ορίσει ένα κατώτατο όριο μισθολογικών αμοιβών. Τρίτον θα πρέπει να εμπεριέχει ένα μέτρο προοδευτικής αναδιανομής πόρων από τους πλούσιους στους φτωχούς, αυτό μάλιστα αποτελεί κατά τον R. Titmuss το κυριότερο στοιχείο ενός συστήματος κράτους ευημερίας και κοινωνικής πρόνοιας το οποίο τελικά συνδέει εννοιολογικά και λειτουργικά με την Κοινωνική Πολιτική. Όλα

²⁸ Το "πολιτεύεσθαι" κατά τον Αριστοτέλη, η συμμετοχή στις δραστηριότητες του κοινού (δημόσιου) βίου.

²⁹ Ο Richard Morris Titmuss, γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1907 και πέθανε στον Απρίλιο του 1973, στη Μεγάλη Βρετανία. Ήταν κοινωνικός ερευνητής, ιστορικός και δάσκαλος της κοινωνικής διοίκησης ενώ κατείχε και ιδρυτική έδρα στο αντικείμενο της Κοινωνικής Διοίκησης (πλέον Κοινωνικής Πολιτικής) στο London School of Economics.

τελικά σχετίζονται με το τί είναι η Κοινωνική Πολιτική και με το τί θα μπορούσε να είναι , σε μία εξελισσόμενη κοινωνία που αλλάζει και μεταβάλλεται ασταμάτητα.

2.ii. Η έννοια της “Ευημερίας”- Μοντέλα Πρόνοιας ή αλλιώς Μοντέλα Ευημερίας

Στη θεωρητική ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής και εφόσον μελετάμε για την παροχή νομικής βοήθειας ως κρατική προνοιακή παροχή, προκειμένου να καταλήξουμε στο προτεινόμενο μοντέλο ανασχεδιασμού του Ν. 3226/2004 , θα πρέπει να εννοιολογηθεί το ουσιαστικότερο όλων , η Ευημερία, μία έννοια που συμπυκνώνει το νόημα και την αποστολή της Κοινωνικής Πολιτικής, καθώς επίσης και το Κράτος Πρόνοιας που συνδέεται άρρηκτα με την ευημερία των πολιτών του .

Ευημερία³⁰ή αλλιώς ευζωία , σημαίνει καλή ζωή , ενώ συνδέεται νοηματικά και με τη λέξη Ευδαιμονία, με την οποία έχει ασχοληθεί ήδη από την αρχαιότητα ο μεγάλος “πρακτικός” φιλόσοφος Αριστοτέλης. Σύμφωνα με την ηθική διδασκαλία του Αριστοτέλους, Αγαθό είναι οτιδήποτε αξίζει να επιθυμούμε και να επιδιώκουμε στη ζωή μας και στο ερώτημα του *τί αξίζει να επιδιώκουμε στη ζωή μας ως το ύψιστο αγαθό?* ο Αριστοτέλης απαντά : οτιδήποτε συνιστά την ευδαιμονία μας. Και τί σημαίνει ευδαιμονία ? Ως Ευδαιμονία προσδιορίζεται η κατάσταση του προσώπου , που έχει πετύχει την πλήρη ανάπτυξη των όλων των προσωπικών του δυνατοτήτων σε συνάρτηση με τις εκάστοτε συνθήκες και μέσα στο εκάστοτε συλλογικό (“κοινωνικό” με σημερινούς όρους) περιβάλλον , στο οποίο και θαυμάζεται από τους άλλους. Για τον Αριστοτέλη δηλαδή ο άνθρωπος ως πολιτικό ον ευτυχεί και ολοκληρώνεται μέσα από το κοινωνικό του περιβάλλον.

30 Στην αρχαία ελληνική γλώσσα , η ετοιμολογία της λέξης είναι : εὐήμερος<εὖ+ἡμέρα

Κι από τον Αριστοτέλη μεταφερόμαστε σε νεότερους ερευνητές και συγγραφείς της Κοινωνικής Πολιτικής, όπως ο Paul Spicker³¹, και ο Δημήτριος Επ. Βενιέρης³², οι οποίοι διακρίνουν την Ευημερία σε *ατομική ευημερία*, που σημαίνει κάλυψη αναγκών, αίσθημα χαράς, ικανοποίηση επιθυμιών, σε *συλλογική ευημερία*, η οποία εδράζεται σε ένα ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και σε *κοινωνική ευημερία*, όρος που αναφέρεται στην ενδυνάμωση της ευημερίας μέσω μιας οργανωμένης κοινωνίας και μέσω των κοινωνικών ρυθμίσεων της πολιτείας. Η κοινωνική ευημερία είναι που θα μας απασχολήσει στην παρούσα εργασία η οποία όμως βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση με την ατομική και τη συλλογική, αφορά τη συλλογική κάλυψη των κοινωνικών αναγκών και προάγει την ευημερία διανέμοντας της αναδιανεμητικά.

Στο εθνικό μας Σύνταγμα και στο άρθρο 25³³ γίνεται αναφορά για την αρχή του Κοινωνικού Κράτους Δικαίου³⁴, μία θεμελιώδη συνταγματική αρχή που δηλώνει τον κοινωνικό ρόλο του συντάγματος αλλά και την υποχρέωση της Πολιτείας να καλύψει στα μέλη της βασικές ανάγκες, μέσω των κοινωνικών υπηρεσιών του και να προασπίσει τα κοινωνικά και θεμελιώδη δικαιώματά τους. Η όρος του *Κοινωνικού Κράτους*³⁵, συχνά χρησιμοποιείται ως ταυτόσημος με τον όρο *Κράτος Πρόνοιας*³⁶. Το Κράτος Πρόνοιας αποτελεί μία όχι και τόσο ακριβή μετάφραση του όρου “Κράτος Ευημερίας” (Welfare State)³⁷. Θα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, να

31 Spicker P. (2000), *The Welfare State: a general theory*, New York: Sage Publications, page 69 etc

32 Βλ. Δημήτριος Βενιέρης, (2015) *Κοινωνική Πολιτική- Έννοιες & Σχέσεις κεφ.ΙΙΙ*

33 “Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους...Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη...” Άρθρο 25 του Συντάγματος

34 Ο όρος οφείλεται στον πρώην πρόεδρο του γερμανικού Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου και πρώην Υπουργό Εσωτερικών Ernst Benda και αποδίδεται στα γερμανικά ως (sozialer Rechtsstaat). Βλ. Νέδα Αθ. Κανελλοπούλου-Μαλούχου (2021) *Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, για τον μετασχηματισμό του δικαίου* σελ. 295 επ.

35 Σύμφωνα με τον Ξενοφών Κοντιάδη το Κοινωνικό κράτος αποτελεί μία συγκεκριμένη θεσμική οργάνωση του κράτους πρόνοιας, η οποία ρυθμίζει το κανονιστικό και λειτουργικό πλαίσιο των κρατικών παροχών.

36 Όπως επισημαίνει ο Ξενοφών Κοντιάδης, το Κράτος Πρόνοιας, περιλαμβάνει εκείνη τη μορφή του Κράτους, όπου μεταξύ των θεμελιωδών σκοπών του, συμπεριλαμβάνει την αρχή της κοινωνικής δικαιοσύνης και παρεμβαίνει στον οικονομικό χώρο προκειμένου να αναδιανεμίει στους πολίτες, ένα μερίδιο του εθνικού εισοδήματος και να εγγυηθεί ένα ελάχιστο επίπεδο αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης.

37 Βλ. Δημήτριος Βενιέρης, (2015) *Κοινωνική Πολιτική- Έννοιες & Σχέσεις* σελ. 87 επ.

αφήσουμε για λίγο την έννοια του Κοινωνικού Κράτους Δικαίου και να επικεντρωθούμε στην έννοια του *Κράτους Ευημερίας* και στα σύγχρονα μοντέλα *Ευημερίας*, έπειτα να τοποθετήσουμε σε αυτό την Παροχή Νομικής Βοήθειας, την οποία ρυθμίζει ο Ν. 3226/2004.

Σημειολογικά το Κράτος Ευημερίας (ή αλλιώς Πρόνοιας), επιδιώκει την κοινωνική ευημερία, στηρίζεται στις κοινωνικές υπηρεσίες καθολικού χαρακτήρα, αναγνωρίζει τη συνολική απώτατη ευθύνη του Κράτους για ευημερία των πολιτών του. Η πολύπλευρη και πολυδιάστατη φύση του Κράτους Ευημερίας καθώς και ο ρόλος που αυτός έχει να επιτελέσει, έχει οδηγήσει στη δημιουργία “Μοντέλων Ευημερίας”, τα οποία προσεγγίζουν με διαφορετικό τρόπο το ίδιο το Κράτος Ευημερίας. Εν προκειμένω θα παρουσιαστούν τα τρία Μοντέλα Ευημερίας του Esping-Adersen καθώς και το μεσογειακό μοντέλο του Maurizio Ferrera(1996) .

Στη μελέτη του και στο βιβλίο του «The Three Worlds of Welfare Capitalism» (οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της Ευημερίας), ο Esping-Adersen, διακρίνει τρία μοντέλα πρόνοιας³⁸, το φιλελεύθερο, το συντηρητικό - κορπορατιστικό και το σοσιαλδημοκρατικό. Στο φιλελεύθερο (ή Αγγλοσαξωνικό) μοντέλο το Δημόσιο διατηρεί έναν υπολειμματικό ρόλο στον τομέα της Πρόνοιας και επικεντρώνεται στη ρύθμιση των αγορών, οι κρατικές παροχές (κοινωνικού χαρακτήρα) γίνονται μετά από ενδελεχή έλεγχο οικονομικών πόρων, ενώ η ικανοποίηση των αναγκών για κοινωνική προστασία γίνεται μέσω της αγοράς (λ.χ. ιδιωτική ασφάλιση). Η αξία της ελευθερίας και η ατομική ανεξαρτησία επισκιάζουν τα κοινωνικά δικαιώματα και η κοινωνία παραμένει συμπαγής και ακίνητη. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο λειτουργεί στη Μ. Βρετανία και είναι επίσης ανεπτυγμένο στις ΗΠΑ.

Το σοσιαλδημοκρατικό κράτος πρόνοιας συναντάται στις Σκανδιναβικές χώρες (Φιλανδία, Δανία και Σουηδία) στις οποίες κυριαρχεί η αντίληψη ότι τα κοινωνικά δικαιώματα

38Βλ. Δημήτρης Βενιέρης, (2015) *Κοινωνική Πολιτική, Έννοιες και Σχέσεις* σελ. 87 επ.

ως ίσα δικαιώματα είναι καθολικά για όλους τους πολίτες ανεξάρτητα της οικονομικής και της κοινωνικής τους θέσης. Το κράτος δαπανά μεγάλα κονδύλια σε κοινωνικές παροχές υψηλού επιπέδου μέσω αναδιανεμητικών μηχανισμών, εξισωτικού χαρακτήρα διευκολύνοντας την κοινωνική κινητικότητα και διαστρωμάτωση. Το επίπεδο της φορολογίας βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα, χρηματοδοτεί ωστόσο τις παροχές και τα επιδόματα που καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών.

Στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης (Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία και Βέλγιο), έχει αναπτυχθεί το μοντέλο του κορπορατιστικού κράτους πρόνοιας, ένα είδος συντεχνιακού κράτους όπου η εργασία συνδέεται με τη δημόσια κοινωνικά ασφάλιση. Την ευθύνη της πρόνοιας έχουν παραδοσιακοί θεσμοί όπως η οικογένεια και η εκκλησία. Τα κοινωνικά δικαιώματα εμφανίζουν ταξικό χαρακτήρα και είναι εξαρτημένα από την αγορά και όπως το φιλελεύθερο μοντέλο διατηρεί χαμηλά επίπεδα κοινωνικής κινητικότητας και οι κρατικές παροχές είναι ανάλογες της εργασίας που προσφέρουν οι πολίτες.

Τέλος ο Maurizio Ferrera, Ιταλός ερευνητής, έχει διατυπώσει την άποψη ότι οι χώρες της Μεσογείου (Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Ιταλία), έχουν αναπτύξει ένα ιδιότυπο κράτος πρόνοιας το “Μεσογειακό” μοντέλο ³⁹, ένα συνδυασμό συντεχνιακού-κορπορατιστικού συστήματος όπου το κράτος έχει επικουρικό ρόλο στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, αλλά καθολική κάλυψη στο σύστημα της υγείας με ανταποδοτικό βέβαια, χαρακτήρα (το οποίο στηρίζεται στις εισφορές των εργαζομένων. Η αναδιανομή είναι σχεδόν ανύπαρκτη, συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες (όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι) απολαμβάνουν υψηλού επιπέδου κρατικές παροχές και οφέλη, ενώ υπάρχει μεγάλος αριθμός πολιτών που εργάζονται

³⁹Βλ. Αμίτσης Ν. Γαβριήλ (*Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας, Το Ελληνικό Μοντέλο των Κοινωνικών Υπηρεσιών και η Ευρωπαϊκή Έμπειρία*, σελ. 92-93 .

ανεπίσημα και δεν λαμβάνουν καμία προστασία. Είναι γνωστό τοις πάσι πως η Ελλάδα χαρτογραφείται μέσα από αυτό το μεσογειακό μοντέλο.

2.iii. Θεμελιώδη και Κοινωνικά Δικαιώματα

Η εισηγητική έκθεση του Νόμου 3226/2004, ως ιδρυτικά άρθρα αναφέρει το άρθρο 20 παρ.1 Σ. (έννομη προστασία,δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης) και το άρθρο 25 παρ.1 Σ. (Αρχή του Κοινωνικού Κράτους Δικαίου, προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων). Κρίσιμο είναι να αναλυθούν αυτά τα δικαιώματα εννοιολογικά.

Η θεσμική κατοχύρωση των δικαιωμάτων του ανθρώπου πρώτοεμφανίσθηκε την εποχή του Διαφωτισμού, ενώ αποτυπώνεται κατ' εξοχήν στη γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη του 1789. Κλασική είναι η διάκριση του Georg Jellinek⁴⁰, ο οποίος χωρίζει τα δικαιώματα σε αμυντικά ("status negativus") ή αλλιώς τα ατομικά⁴¹, κοινωνικά ("status positivus") και πολιτικά (status activus"). Τα ατομικά δικαιώματα έχουν έναν αρνητικό χαρακτήρα, αναφέρονται στη σφαίρα ελευθερίας του ατόμου και απαιτούν την αποχή του κράτους . Τα πολιτικά δικαιώματα σημαίνουν τη συμμετοχή των πολιτών στην άσκηση της κρατικής εξουσίας. Τα κοινωνικά δικαιώματα αποτελούν αξιώσεις (θετικός χαρακτήρας) για κρατικές παροχές, υπηρεσίες και θεσμούς.

Μέρος της σύγχρονης συνταγματικής θεωρίας⁴² ωστόσο ασκεί κριτική στην βασική αυτή διάκριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τονίζοντας πως η ουσιαστική πραγμάτωση της

40 Ο Georg Jellinek (1851-1911) ανήκε στην ομάδα των αυστριακών νομικών θετικιστών, σπούδασε φιλοσοφία της ιστορίας και του δικαίου στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης , το δε μεγαλύτερο συγγραφικό έργο του ήταν η Γενική Θεωρία του Κράτους.

41 Τα δικαιώματα που ανήκουν σε κάθε άνθρωπο εκ φύσεως .

42Βλ. Νέδα Αθ. Κανελλοπούλου-Μαλούχου, (2021)Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, για τον μετασχηματισμό του δικαίου σελ. 307 επ.

ελευθερίας του ατόμου προϋποθέτει τον συνδυασμό των ατομικών , κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Μια έκφανση αυτής της συσχετιζόμενης προστατευτικής λειτουργίας των τριών κατηγοριών των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελεί το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος, στο οποίο ερείδεται ο Ν. 3226/2004. Σύμφωνα με την αντίληψη αυτή ο άνθρωπος έχει τόσο ιδιωτικό όσο και πολιτικό ρόλο στην κοινωνία , σύμφωνα άλλωστε και με τον Αριστοτέλη ο άνθρωπος είναι φύσει πολιτικὸν ζῷον.

Εκ παραλλήλου αξιοσημείωτο είναι το γεγονός του ότι στο πεδίο της Κοινωνική Πολιτικής έχει υιοθετηθεί η τρισχιδής ταξινόμηση των δικαιωμάτων της ιδιότητας του πολίτη, του Marshall⁴³ (1950), σύμφωνα με τον οποίο τα δικαιώματα διακρίνονται σε αστικά ή νομικά, πολιτικά ή δημοκρατικά και κοινωνικά ή δικαιώματα ευημερίας. Κατά τον Marshall υπάρχει μεγάλη συσχέτιση μεταξύ κοινωνικών δικαιωμάτων και κοινωνικής πολιτικής και μάλιστα , η ιδιότητα του πολίτη (την οποία συνέδεσε με τα κοινωνικά δικαιώματα-ως φυσική εξέλιξη της) μαζί με την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου , διασφαλίζουν πράγματι τις τρεις κατηγορίες δικαιωμάτων του , η διασφάλιση των οποίων αποτελεί ταυτόχρονα προϋπόθεση και ασφαλιστική δικλείδα του μεταπολεμικού κράτους ευημερίας (welfare state).

2.iv.α. Το τριχοτομημένο Δικαίωμα της Δικαστικής Προστασίας

Το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας, σύμφωνα με την γερμανική θεωρία , συγκεντρώνει χαρακτηριστικά και των τριών δικαιωμάτων, αποτελώντας ταυτόχρονα ατομικό κοινωνικό και πολιτικό δικαίωμα. Αναλυτικότερα εμπεριέχει αξίωση αποχής από την παρεμπόδιση άσκησης του, αξιώνει τις θεσμικές ρυθμίσεις προκειμένου να ασκηθεί και τέλος αποτελεί και συμμετοχή στη διαμόρφωση πολιτειακής βούλησης, αφού οδηγεί στην έκδοση

43Βλ. Δημήτρης Βενιέρης,(2013), *Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνικά Δικαιώματα*, το τέλος των ύμνων σελ. 104 επ.

δικαστικής απόφασης⁴⁴ Το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας, για την ακρίβεια, ανήκει στα λεγόμενα “θεμελιώδη διαδικαστικά δικαιώματα”, τα οποία αποτελούν κατεξοχήν δικαιώματα θετικής δράσης εκ μέρους του κράτους (ως αποδέκτη δικαιωμάτων) ενώ φορέας αυτών μπορεί να είναι ο “καθένας”⁴⁵. Το εν λόγω δικαίωμα κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 του εθνικού μας Συντάγματος⁴⁶ αλλά και στο άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ ⁴⁷, αμφότερα τα οποία ενυπάρχουν στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 3226/2004.

2.iv.β. Το Δημόσιο Δικαίωμα στις Κοινωνικές Υπηρεσίες

Το Δημόσιο Δικαίωμα στις Κοινωνικές Υπηρεσίες δεν κατοχυρώνεται σε ειδική διάταξη του Συντάγματος, προκύπτει όμως από το συνδυασμό των διατάξεων του Συντάγματος⁴⁸ που συγκροτούν το θεσμικό πλαίσιο της Κοινωνικής Πρόνοιας στην Ελλάδα⁴⁹.

44Βλ. Νέδα Αθ. Κανελλοπούλου-Μαλούχου, (2021) *Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων*, για τον μετασχηματισμό του δικαίου σελ. 315 επ.

45Βλ. Σπύρος Βλαχόπουλος, *Θεμελιώδη Δικαιώματα* σελ. 728 επ.

46 “1. Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει.

2. Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του.”

47 “Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως...”

48 Άρθρο 1παρ.1 Σ. “Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.”, αρ.5παρ.1 Σ. “Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη”, αρ.21 Σ. Το Κράτος μεριμνά για τη διασφάλιση συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών μέσω ενός συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, όπως νόμος ορίζει. και αρ.25 παρ.1 Σ.1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.

49 Βλ. Γ. Αμίτη(2001), *Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας*, σελ. 57 επ.

Ειδικότερα η διάταξη του άρθρου 21 Σ. “υποχρεώνει” το Κράτος να θεσπίσει Κοινωνικές Υπηρεσίες για την κάλυψη των αναγκών των ενδιαφερομένων ατόμων. Το Δημόσιο Δικαίωμα στις Κοινωνικές Υπηρεσίες αποτελεί κοινωνικό δικαίωμα , χαρακτηριστικό γνώρισμα των οποίων είναι ότι δεν ενέχουν αγώγιμες αξιώσεις, με απλά λόγια δηλαδή δεν μπορούν οι πολίτες να απαιτήσουν από το Κράτος τη δημιουργία μηχανισμού παροχών κοινωνικών υπηρεσιών, παρά μόνο εάν αυτές έχουν θεσμοθετηθεί, έχουν δημιουργηθεί με Νόμο. Όσο για το άρθρο 25 Σ. , όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω κατοχυρώνει την αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου, και δημιουργεί ένα Δημόσιο Δικαίωμα Προνοιακών Παροχών ειδικότερο και συμφυές με το Δικαίωμα στις Κοινωνικές Υπηρεσίες.

Η πραγμάτωση του Δικαιώματος της Δικαστικής Προστασίας, αλλά και του Δικαιώματος στις Κοινωνικές Υπηρεσίες/Προνοιακές Παροχές, εξαρτώνται από την πολιτική της εκάστοτε νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας αλλά και από τα δημοσιονομικά περιθώρια που διαθέτει . Πρόκειται άραγε για ζήτημα οικονομικής φύσεως και παροχών ή μήπως υπάρχει ένα αξιακό υπόβαθρο , πίσω από μία πολιτική η οποία είναι εκ φύσεως κοινωνική και η οποία συνδέεται άρρηκτα με τα θεμελιώδη και τα κοινωνικά δικαιώματα και την ουσιαστική και αποτελεσματική εφαρμογή τους;

2.ν. Αξίες & Αρχές – Η (Κοινωνική) Δικαιοσύνη

Το αξιακό υπόβαθρο , ενός νόμου που έχει ως στόχο να θεσπίσει την κρατική (δωρεάν) παροχή νομικής βοήθειας, στην περίπτωση μας του Ν.3226/2004, αλλά και οι αρχές ως μέσα διάχυσης των αξιών⁵⁰ στα πλαίσια της άσκησης κοινωνικής πολιτικής του κράτους είναι ίσως και το σημαντικότερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας. Άλλωστε η εισηγητική έκθεση του

⁵⁰Βλ. Δημήτρης Βενιέρης, (2015) Κοινωνική Πολιτική, Έννοιες και Σχέσεις σελ. 51 επ.

Νόμου 3226/2004, περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος , αιτιολογεί την ανάγκη θέσπιση ενός νόμου, ο οποίος θα εξασφαλίζει την πρόσβαση στην άσκηση της δικαστικής προστασίας σε όλους, ανεξάρτητα των οικονομικών πόρων του καθενός, την απόδοση ίσου δικαιώματος δικαστικής προστασίας σε όλους και την πρόσβασή τους στις κοινωνικές υπηρεσίες του κράτους.

Η αξία είναι έννοια αφηρημένη, συνδεδεμένη με ιδέες και οράματα, υποδηλώνει ταυτόχρονα ένα πνευματικό αγαθό , κοινωνικά αποδεκτό και αναγνωρίσιμο, το οποίο διαμορφώνει τη συνείδηση ενός κοινωνικού συνόλου καθώς και των τρόπο ζωής των ανθρώπων μέσα σε αυτό. Θεμελιώδεις αξίες αποτελούν η ελευθερία και η ισότητα , εν προκειμένω όμως θα μας απασχολήσει η αξία της *δικαιοσύνης της πλέον μεγαλύτερης αναμφισβήτητα κοινωνικής αρετής*⁵¹. *Επιπρόσθετα της δικαιοσύνης , κοινωνικές αρετές ή αξίες με κοινωνικό πρόσημο αποτελούν ενδεικτικά η αλληλεγγύη, η αλληλοβοήθεια και η φιλανθρωπία.*

Μία από τις σημαντικότερες θεωρίες της δικαιοσύνης μας έχει δώσει ο Αριστοτέλης, ο οποίος στο Ε' βιβλίο των Ηθικών Νικομαχείων , αναλύει την ύψιστη όλων των αρετών, τη δικαιοσύνη, επισημαίνει ότι η δικαιοσύνη αποτελεί πολιτική αρετή, καθώς ρυθμίζει τη σχέση μας με τους συνανθρώπους μας⁵². Διακρίνει δε τη δικαιοσύνη σε σύνολη και ειδική αρετή, την ειδική αρετή τη συνδέει με την ισότητα και τέλος διαχωρίζει πάλι τη δικαιοσύνη σε διορθωτική και διανεμητική δικαιοσύνη. Στις περιπτώσεις της διανεμητικής δικαιοσύνης όπου διανέμονται αγαθά και υπηρεσίες μεταξύ των πολιτών , αυτά πρέπει να διανέμονται ίσα και υποκειμενικά ανάλογα με την αξία του καθενός , η δε αξία του καθενός προσδιορίζεται από κριτήρια , που

51 Η αρετή εμπεριέχει κατά τον Αριστοτέλη, τον ηθικό χαρακτήρα που έχει ένα αγαθό που αποτελεί αυτοσκοπό , όπως είναι η ευδαιμονία.

52 Σούρας Π. (2000), Φιλοσοφία του Δικαίου – Μια ιστορική εισαγωγή, Τόμος Α' : Αρχαιότητα, σελ.107 επ

ποικίλουν ανά πολίτευμα, με αποτέλεσμα να έχουμε διάφορα κριτήρια διανεμητικής δικαιοσύνης, συνακόλουθα με τις διάφορες μορφές πολιτευμάτων.

Ο Αριστοτέλης αποτέλεσε έρεισμα για τον μεγάλο διανοητή του 20ου αιώνα, αυτοδίδακτο στην πολιτική φιλοσοφία, τον John Rawls, ο οποίος παρουσιάζει τη θεωρία της δικαιοσύνης (του) όπου αναλύει ηθικά και πολιτικά ζητήματα της εποχής του όχι ως αντικείμενο φιλοσοφικής πραγμάτωσης, αλλά με επιστημονική χροιά τα προσεγγίζει με αντικειμενικότητα και αλήθεια, χρησιμοποιώντας το λεγόμενο *πέπλο της άγνοιας*⁵³, όπου τα μέρη αγνοούν την κοινωνική θέση, τις ικανότητες τους ακόμα και την τύχη τους και ως έλλογα όντα καλούνται να συμφωνήσουν σε μία πρωταρχική θέση για τις αρχές της δικαιοσύνης που θα διέπουν την κοινωνία τους μέσα από μια ακριβοδίκαιη διαδικασία. Η ακριβοδικία ως έννοια είναι η κεντρική θεωρία της δικαιοσύνης που προτείνει⁵⁴.

Ο John Rawls μελετά τη συμβίωση μέσα σε μία φιλελεύθερη δημοκρατική κοινωνία, όπου διασφαλίζονται πρωταρχικά η ελευθερία και ισότητα, και διέπεται από την αρχή της δικαιοσύνης η οποία διακρίνεται και ειδικότερα αναλύεται⁵⁵, πρώτον σε αρχή που εγγυάται σε όλα τα πρόσωπα ίσο δικαίωμα σε συνταγματικές ελευθερίες (με σημερινά δεδομένα), όπως ενδεικτικά, η ελευθερία του λόγου και της σκέψης, η προσωπική ελευθερία, το δικαίωμα ψήφου και κατοχής δημόσιων αξιωμάτων και δεύτερον, στην αρχή της ακριβοδίκαιης ισότητας ευκαιριών και της καθαρής διαδικαστικής δικαιοσύνης, όπου η διανομή του πλούτου και του εισοδήματος δεν είναι αναγκαίο να είναι ίση πρέπει όμως να αποβαίνει προς όφελος όλων, και να επιτρέπει ίση πρόσβαση σε θέσεις δημόσιας εξουσίας και ευθύνης, επιτελώντας τον ιδεώδη σκοπό της κοινωνικής συνεργασίας, μέσα σε ένα δημόσιο κανονιστικό σύστημα διανομών⁵⁶.

53Βλ. Rawls J.(2001), ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, σελ. 173 επ.

54Βλ. Rawls J.(2001), ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, σελ. 33-35,142 επ.

55Βλ. Rawls J.(2001), ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, σελ. 92 επ.

56Βλ. Rawls J.(2001), ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, σελ.107 επ.

Αυτή είναι η γνωστή αρχή της διαφοράς του Ρωλς ,σύμφωνα με την οποία μία δίκαιη κοινωνία μπορεί να είναι μία κοινωνία οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων , αλλά αυτές οι ανισότητες πρέπει να είναι πάντα υπέρ των λιγότερα ευνοημένων. Τέλος σύμφωνα με την ρωλσιανή οπτική γωνία υπάρχει επίσης σε όλους ανεξαιρέτως το Ηθικό Καθήκον μη βλάβης και βοήθειας προς τους συνανθρώπους μας⁵⁷ , ένα φύσει Ηθικό Καθήκον το οποίο δεν μας επιβάλλεται από το κράτος, αλλά αντίθετα ο ρόλος του κράτους είναι συντονιστικός και επικουρικά τροποποιητικός των ηθικών μας καθηκόντων.

Καταληκτικά η αρχής της αναδιανομής , αποτελεί τη σημαντικότερη πηγή δράσης στην Κοινωνική Πολιτική και αποτελεί εξ' αντικειμένου μία μορφή δικαιοσύνης , έχει δε ως αποτέλεσμα την κοινωνική δικαιοσύνη.

2.νι. Διανεμητική Δικαιοσύνη και Κοινωνικός Σχεδιασμός

Όπως πολύ εύστοχα διατυπώνει ο Δ. Βενιέρης “...*Η διανεμητική δικαιοσύνη (distributive justice) στην πράξη συνδυάζει την καθολική κάλυψη των βασικών αναγκών και την επιλεκτική κάλυψη των ειδικών αναγκών*⁵⁸...”, η εν λόγω δωρεάν παροχή νομικής βοήθειας , αποτελεί σαφέστατα ειδική ανάγκη (στις βασικές ανάγκες ανήκει η υγεία, η εκπαίδευση, η εργασία) και κατ' ακολουθία παρέχεται επιλεκτικά , σύμφωνα με κριτήρια που προβλέπονται στο Νόμο 3226/2004 , η παροχή όμως γίνεται μέσω της παροχής υπηρεσιών των δικηγόρων , δημιουργείται έτσι μία τριγωνική σχέση Κράτους-Πολίτη-Δικηγόρων.

Στην τριγωνική σχέση που περιέγραψα θα πρέπει να εφαρμοσθεί ένα μοντέλο Κοινωνικού Σχεδιασμού , μέσα από το οποίο θα γίνει εξισορρόπηση μεταξύ του οικονομικού κόστους και του κοινωνικού οφέλους , το οποίο θα έχει ως βάση τις κυρίαρχες αξίες και τα

57Βλ. Rawls J.(2001), ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, σελ. 148 επ.

58Βλ. Δημήτρης Βενιέρης, (2015) Κοινωνική Πολιτική, Έννοιες και Σχέσεις σελ. 226 επ.

θεμελιώδη δικαιώματα, θα είναι οικονομικά και ουσιαστικά αποτελεσματικό και θα στοχεύει στην κοινωνική δικαιοσύνη . Αυτό το μοντέλο θα πρέπει να εφαρμόζεται σε τριμερές επίπεδο και ενιαία , δηλαδή πρώτα μεταξύ του Κράτους και των Δικηγόρων, έπειτα μεταξύ των δικηγόρων και των πολιτών και καταληκτικά μεταξύ των πολιτών και του κράτους.

2.vii. Σκέψεις και Προτάσεις Κοινωνικού Σχεδιασμού

Συνολικά και συνεκτικά των ανωτέρω κεφαλαίων **2i. έως 2.vi.** , προτείνεται η δημιουργία ενός Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου ή Δημοσίου Ταμείου ειδικού σκοπού ή και Ανεξάρτητης Αρχής, που θα λειτουργεί αποκλειστικά όλο το θεσμό της παροχής Νομικής Βοήθειας , χρηματοδοτούμενο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό , εντασσόμενο στην κατηγορία των Κοινωνικών Δαπανών , στελεχωμένο από προσωπικό κατηρτισμένο στις Κοινωνικές και Πολιτικές Επιστήμες, στο οποίο φυσικά θα μπορούν και δικηγόροι να παρέχουν τις υπηρεσίες τους με σύναψη συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Επίσης οι δικηγόροι που μετέχουν (οικιοθελώς) στον ειδικό κατάλογο παροχής νομικής βοήθειας θα πρέπει να τύχουν πρόσθετων ωφελειών ως ανταπόδοση για τις υπηρεσίες του προς το κοινωνικό σύνολο, που θα μπορούσε να μεταφρασθεί είτε σε μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές , αρνητική φορολογία ή ακόμα και ανταμοιβές στα πλαίσια λειτουργίας των δικηγορικών συλλόγων της χώρας .

Αναλυτικότερα το Κράτος θα πρέπει να αναγνωρίσει και να σεβασθεί το ατομικό δικαίωμα στην επαγγελματική ελευθερία⁵⁹ των προσώπων που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο θεσμό της παροχής νομικής βοήθειας, και να απέχει από τον περιορισμό που θέτει στο στο άρθρο 3 παρ. 5 του Νόμου 3226/2004 , στο οποίο ορίζεται ρητά ότι οι δικηγόροι, συμβολαιογράφοι κ.κ., που αναλαμβάνουν καθήκοντα στα πλαίσια δωρεάν παροχής νομικής

59Βλ. Βλαχόπουλος Σ. (2017) Θεμελιώδη Δικαιώματα : Ατομικά Κοινωνικά και Πολιτικά Δικαιώματα, σελ 545 επ.

βοήθειας έχουν υποχρέωση να εκτελέσουν την εντολή χωρίς να αξιώνουν προκαταβολή αμοιβών ή δικαιωμάτων!

Σύμφωνα άλλωστε και με την θεωρία του John Rawls για την δικαιοσύνη, που εκτίθεται στο κεφ. 2.v , η δικαιοσύνη διέπεται από την αρχή της ισότητας ελευθεριών και δικαιωμάτων, επομένως είναι άδικος ο νόμος ως προς την εν λόγω διάταξη, γιατί προσπαθώντας να θεμελιώσει τα κοινωνικά δικαιώματα της δικαστικής προστασίας και των κοινωνικών υπηρεσιών-προνοιακών παροχών, παρεμβαίνει ισοπεδωτικά στη σφαίρα του ατομικού δικαιώματος των προσώπων που παρέχουν της υπηρεσίες τους στα πλαίσια της Παροχής Νομικής Βοήθειας. Εν προκειμένω, θα έπρεπε η διάταξη αυτή να ορίζει εύλογη (χρονικά) καταβολή των αμοιβών για την παροχή υπηρεσιών τους, ή ακόμα και είσπραξη προκαταβολής αμοιβών και δικαιωμάτων.

Στη συνέχεια οι δικηγόροι και τα άλλα πρόσωπα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο θεσμό της παροχής νομικής βοήθειας, ως λειτουργοί της δικαιοσύνης και σεβόμενοι τις κοινωνικές αξίες και τα δικαιώματα θα πρέπει να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους πολίτες σε ικανοποιητικό βαθμό και δεοντολογικά, ενώ χρήσιμο θα ήταν να θεσμοθετηθεί και μία περιπτώσιολογική αφιλοκερδής (pro bono⁶⁰) παροχή υπηρεσιών των δικηγόρων που ανήκουν σε υψηλές εισοδηματικές κατηγορίες απέναντι στους πολίτες χαμηλού εισοδήματος στα πλαίσια παροχής νομικής βοήθειας. Εναλλακτικά θα μπορούσε να ανατεθεί μέρος της παροχής νομικής βοήθειας στον ιδιωτικό τομέα (σε δικηγορικές εταιρείες) ή και στους ΟΤΑ, όπως γίνεται και σε χώρες του φιλελεύθερου μοντέλου πρόνοιας, και κυρίως στην Αγγλία.

Τέλος οι πολίτες θα πρέπει να υποχρεωθούν σε αληθινή δήλωση εισοδημάτων ή άλλων απαιτούμενων κριτηρίων και να ενημερώνονται με κάποιο τρόπο από το ίδιο το κράτος, για το

⁶⁰ Πρόκειται για έκφραση στη λατινική γλώσσα που σημαίνει "για το κοινό καλό" και αναφέρεται σε υπηρεσίες που παρέχονται από ένα επαγγελματία είτε τελείως δωρεάν είτε με χαμηλό κόστος , με κοινωνικό δηλαδή όφελος (και όχι εμπορικό κέρδος).

θεσμό της παροχής νομικής βοήθειας, ο οποίος συνδράμει όσους έχουν αληθινά οικονομική ανάγκη, χαμηλούς πόρους και ως επιλεκτική παροχή, θα πρέπει να γνωρίζουν και να ενημερώνονται, ότι η καταχρηστική χορήγησης της εν λόγω παροχής (ως επιλεκτική) μπορεί να τη στερήσει από κάποιους που την έχουν αληθινά ανάγκη .

Κεφάλαιο 3ο - Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Γαλλία, την Ιταλία και την Σουηδία

3.i.Εισαγωγικά

Μία από τις βασικές θέσεις της συγκριτικής πολιτικής είναι πως, για να κατανοήσουμε τη δική μας χώρα πρέπει να μελετήσουμε άλλες χώρες. Αυτό γίνεται ακόμα πιο επιτακτικό στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης , όπου τα κράτη-μέλη της έχουν κοινό άξονα προαγωγής οικονομικής , κοινωνικής, εδαφικής⁶¹ καθώς και πολιτικής συνοχής⁶² , παρουσιάζεται έτσι ιδιαίτερα ενδιαφέρον, να παρακολουθήσουμε το σύστημα Νομικής Συνδρομής πως λειτουργεί στην Ιταλία, την Γαλλία και την Σουηδία. Να σημειωθεί επίσης πως όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είχαν υποχρέωση να μεταφέρουν με εσωτερικό τους νόμο την οδηγία 2003/8/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, για τη βελτίωση πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα της πενίας, η δική μας μεταφορά έγινε με το Ν. 3226/2004.

3.ii Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Γαλλία

Στη Γαλλία και σύμφωνα με τον υπ' αριθμόν 91-647 Νόμο της 10ης Ιουλίου 1991 το σύστημα της νομικής συνδρομής ονομάζεται δικαστική αρωγή (*aide juridictionnelle*). Για τη

61Αρ. 3 ΣΕΕ

62Αρ. 174 ΣΛΕΕ

δικαστική αρωγή, έχει θεσμοθετηθεί ειδικό γραφείο νομικής βοήθειας (bureau de l'aide juridictionnelle) , καταλλήλως στελεχωμένο, στην έδρα κάθε πρωτοβάθμιου δικαστηρίου , το οποίο είναι αρμόδιο για την παραλαβή των σχετικών αιτήσεων των πολιτών. Επιπλέον σύμφωνα με το σύστημα της Γαλλίας η σχετική υπηρεσία νομικής συνδρομής μπορεί να αντλεί προς επαλήθευση, από τις υπόλοιπες κρατικές υπηρεσίες (φορολογικές αρχές και ασφαλιστικά ταμεία) τα δηλωθέντα στοιχεία από τους αιτούντες νομική βοήθεια. Στην Γαλλία επίσης η παροχή νομικής βοήθειας διακρίνεται σε πλήρη και μερική κάλυψη, εξαρτώμενη από τα εισοδηματικά κριτήρια των ωφελούμενων.

Σύμφωνα με την παροχή δικαστική αρωγή της Γαλλίας, υπάρχει η δυνατότητα επιλογής δικηγόρου από τον πολίτη και σε έσχατη περίπτωση ο αυτεπάγγελτος διορισμός του, ενώ η αμοιβή του δικηγόρου αποτελεί προϊόν συμφωνίας με τον ίδιο. Ο δικηγόρος ή άλλος λειτουργός αμείβεται απευθείας από τον αιτούντα παροχής νομικής βοήθειας, ο οποίος λαμβάνει από το κράτος τα ποσά που δικαιούται σε ύστερο χρόνο , ενώ σε περίπτωση μερικής νομικής συνδρομής ο δικηγόρος διαπραγματεύεται ελεύθερα την αμοιβή του με τον αιτούντα (πολίτη).

Το γαλλικό κράτος σε ετήσια βάση χορηγεί στους δικηγορικούς συλλόγους το ποσό δικής του συνεισφοράς, πιστώνοντας το σε ειδικό λογαριασμού αρμοδίου ταμείου χρηματικών διακανονισμών , προκαταβάλλοντας το δηλαδή , και εκκαθαρίζεται στο τέλος του έτους αυτού , ανάλογα με τις υποθέσεις που ολοκληρώνονται στα πλαίσια νομικής βοήθειας. Υπάρχει επίσης νομική συνδρομή στην παροχή νομικών συμβουλών και σε εξωδικαστικές διαδικασίες, η οποία διέπεται αναλυτικά από συγκεκριμένα κρατικά όργανα, ενώ πρωταρχικής σημασίας αποτελεί η βοήθεια στην συμβουλευτική , όπου οι αιτούντες (πολίτες) ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους , τον τρόπο διεκδίκησης τους αλλά και για τη σύνταξη νομικών εγγράφων.

3.ii.α Συνοπτική Σύγκριση

Στο σύστημα παροχής νομικής βοήθειας στην Ελλάδα, εν αντιθέσει με το γαλλικό αντίστοιχο σύστημα, την αίτηση περί παροχής νομικής βοήθειας λαμβάνει και εξετάζει ο δικαστής υπηρεσίας, ελλείποντος ειδικού τμήματος παροχής νομικής βοήθειας. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει διασύνδεση μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών αναφορικά με τα δηλωθέντα στοιχεία των αιτούντων τη νομική συνδρομή. Η μεγάλη διαφορά έγκειται στο ότι, στο Εθνικό μας σύστημα ο διορισμός δικηγόρου (ή άλλου λειτουργού) γίνεται τυχαία κατ' αλφαβητική σειρά από σχετικό κατάλογο του εκάστοτε δικηγορικού συλλόγου και φυσικά στο γαλλικό νόμο δεν υπάρχει μνεία περί παραιτήσεως του δικηγόρου για αξίωση προκαταβολής αμοιβής του!

3.iii. Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Ιταλία

Στην γειτονική Ιταλία υπάρχει ο θεσμός της νομικής συνδρομής, ο οποίος έχει θεσμοθετηθεί με τον υπ' αριθμόν 794 Νόμο της 13ης Ιουνίου 1942, ως ευεργέτημα της πενίας και χαρακτηριστικό είναι το ότι δικαιούχοι της παροχής είναι και νομικά πρόσωπα (όπως π.χ. μη κερδοσκοπική φιλανθρωπικοί οργανισμοί, ενώσεις καταναλωτών). Αρμόδιος για την υποβολή της αίτησης και της αποδοχής αυτής ή απόρριψης είναι ο κατά τόπον αρμόδιος Δικηγορικός Σύλλογος, στον οποίο υποβάλλονται και τα οικονομικά και άλλα απαραίτητα στοιχεία.

Η τοποθέτηση δικηγόρου δεν είναι και στην περίπτωση της Ιταλίας, ένα τυχαίο ζήτημα, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει λάβει τη νομική συνδρομή, μπορεί να διορίσει δικηγόρο από τους ειδικά κατηρτισμένους καταλόγους, με βασικό κριτήριο συμπερίληψης των δικηγόρων στους ειδικούς καταλόγους, ο δικηγόρος να έχει δετή τουλάχιστον εμπειρία.

Σχετικά με την εκκαθάριση και την αμοιβή του δικηγόρου αυτή εκκαθαρίζεται από το δικαστή μετά το πέρας της διαδικασίας. Δέον να σημειωθεί ότι στην Ιταλία υπάρχουν και άλλα πρόσωπα (πλην του δικηγόρου) στον εν λόγω θεσμό όπως οι επικουρούντες τον δικαστή και ο

τεχνικός σύμβουλος του αιτούντα οι οποίοι αμείβονται στα πλαίσια της παροχής νομικής συνδρομής από το ιταλικό δημόσιο. Ως προς την αμοιβή των δικηγόρων και των υπόλοιπων προσώπων, ο περιορισμός που υπάρχει είναι πως δεν μπορούν να ζητήσουν αμοιβή μεγαλύτερη απ' αυτή που ορίζει ο νόμος, υπάρχει δηλαδή ο περιορισμός στο πρόσωπο του δικηγόρου σε ένα ανώτατο όριο αμοιβής.

3.iii.α Συνοπτική Σύγκριση

Ως προς τους δικαιούχους της νομικής συνδρομής στην Ιταλία, η συμπερίληψη νομικών προσώπων υπήρχε και στο εθνικό μας σύστημα σύμφωνα με τις παλιές διατάξεις του ευεργετήματος της πενίας, στο Ν. 3226/2004 δεν εντάσσονται στην παροχή αυτή. Μια άλλη διαφορά με το εθνικό μας σύστημα είναι το ότι, σε όμοιες υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, μπορούν να ενταχθούν στον οικείο κατάλογο του δικηγορικού συλλόγου τους νέοι δικηγόροι (άνευ προϋπηρεσίας), ενώ στο ιταλικό σύστημα απαιτείται να έχουν δετή εμπειρία.

3.iv. Το σύστημα Νομικής Συνδρομής στην Σουηδία

Τέλος στη Σουηδία το ευεργέτημα της πενίας, έχει εντελώς διαφορετική δομή και φιλοσοφία και ρυθμίζεται με το Νόμο 1996:1619 περί νομικής συνδρομής της 12ης Μαΐου 1996. Η διαδικασία ενώπιον των Σουηδικών Δικαστηρίων περιλαμβάνει μόνο τέλη κατάθεσης, τα οποία καταβάλλονται από το Κράτος σε περίπτωση του δικαιούχου προσώπου.

Η νομική βοήθεια στη Σουηδία χωρίζεται σε δύο είδη, πρώτον στην παροχή νομικών συμβουλών και έπειτα στη νομική συνδρομή (δικαστική) υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και

ενώ υποχρεωτικά έχει λάβει χώρα προηγουμένως η συμβουλευτική , η οποία απευθύνεται σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα και σε περίπτωση ανεπάρκειας των πόρων κάποιου προσώπου δύναται να μειωθεί . Η νομική συνδρομή (δικαστική) είναι που απευθύνεται μόνο σε φυσικά πρόσωπα, με χαμηλό εισόδημα εφόσον έχουν αποδεδειγμένη ανάγκη αυτής και θεωρηθεί εύλογη η συνεισφορά του Δημοσίου. Ένα άλλο προδικαστικό στάδιο είναι να διαπιστώσει το Σουηδικό Κράτος εάν υπάρχει ασφαλιστική σύμβαση που να καλύπτει τη νομική προστασία και εάν έχει γίνει χρήση αυτής. Υπάρχουν επίσης δύο παράλληλοι θεσμοί του συνηγόρου του πολίτη και του δημόσιου συνηγόρου οι οποίοι δεν λαμβάνουν χώρα ταυτόχρονα με το ευεργέτημα της πενίας.

Οι αιτήσεις παροχής νομικής βοήθειας παραλαμβάνονται είτε από το δικαστήριο είτε από την Αρχή Νομικής Συνδρομής, η επιλογή δικηγόρου γίνεται από τον αιτούντα και ελέγχεται κυρίως ως προς το ύψος της δαπάνης. Το ευεργέτημα της πενίας στη Σουηδία καλύπτει μέρος των δικαστικών εξόδων (αμοιβή δικηγόρου που απασχολήθηκε έως 100 ώρες, έξοδα αποδεικτικών διαδικασιών κλπ) υπάρχει όμως πάντοτε ποσοστό συνεισφοράς του αιτούντα το οποίο κυμαίνεται από 2% έως 40% ανάλογα σε ποια εισοδηματική κατηγορία ανήκει.

Καταληκτικά ως προς το ζήτημα της αμοιβής του δικηγόρου (συνηγόρου νομικής συνδρομής) δύναται να λάβει αποζημίωση για εργασία που παρασχέθηκε πριν την υποβολή της αίτησης για παροχή νομικής συνδρομής. Η αποζημίωση των συνηγόρων καθορίζεται σε κάθε περίπτωση με απόφαση της Αρχής Νομικής Συνδρομής, και σε περίπτωση που το ποσό που θα ορίσει η Αρχή είναι μικρότερο από την αμοιβή που έλαβε ο ως άνω συνήγορος , οφείλει να επιστρέψει τη διαφορά στον εντολέα του (αιτούντα).

3.iv.α. Συνοπτική Σύγκριση

Οι διαφορές του σουηδικού και του εθνικού μας συστήματος δεν είναι απλά πολλές, πρόκειται για μία εντελώς διαφορετικά δομημένη κρατική παροχή νομικής συνδρομής. Μία καίρια διαφορά έγκειται στο ότι για την παράσταση ενώπιον του δικαστηρίου στην Ελλάδα απαιτείται η έκδοση σχετικού γραμματίου προείσπραξης, η οποία συμπεριλαμβάνει την αμοιβή του δικηγόρου, εισφορές στο Δικηγορικό Σύλλογο, σε Ασφαλιστικά Ταμεία, φόρους και τέλη ΤΑΧΔΙΚ. Στη Σουηδία υπάρχουν μόνο τα λεγόμενα τέλη κατάθεσης, η αμοιβή των δικηγόρων αποτελεί ανεξάρτητο κομμάτι.

3.v. Ανακεφαλαίωση

Οι τρεις αυτές χώρες ανήκουν ταυτόχρονα σε ένα εκ των μοντέλων ευημερίας που αναλύω ανωτέρω, η Γαλλία ανήκει στο *κορπορατιστικό κράτος πρόνοιας*, η Ιταλία (όπως και η Ελλάδα) στο *Μεσογειακό μοντέλο* και τέλος η Σουηδία στο *σοσιαλδημοκρατικό κράτος πρόνοιας*. Σε κανένα από τα τρία νομοθετικά πλαίσια των χωρών αυτών δεν ορίζεται η παραίτηση προκαταβολής αμοιβών και δικαιωμάτων των δικηγόρων ή άλλων προσώπων που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στα πλαίσια παροχής νομικής προστασίας, ενώ σε όλα υπάρχει η δυνατότητα επιλογής δικηγόρου από τον αιτούντα σύμφυτη με το λειτούργημα του δικηγόρου και τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς, σε αντίθεση με την Ελλάδα όπου συναντάται ο τυχαίος αλφαβητικός διορισμός και οι δικηγόροι απαγορεύεται να ζητήσουν προκαταβολή αμοιβής ή δικαιωμάτων, τη στιγμή που δεν είναι κρατικοί υπάλληλοι αλλά αυτοαπασχολούμενοι σε έναν “ανοικτό” επαγγελματικό κλάδο.

Εμπειρικό Μέρος Β΄:

Κεφάλαιο 4ο - Έρευνα

4.i. Ερευνητική Προσέγγιση – Είδος Έρευνας

Μέσα από την μικτού τύπου έρευνα που παρουσιάζεται στο β΄ μέρος της παρούσας ΜΔΕ, διερευνάται η υπολειμματική παροχή της νομικής βοήθειας στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, όπου στην πραγματικότητα δεν καθίσταται δυνατή, λόγω της μακράιωνης αποχής των δικηγόρων, μέσω των υπηρεσιών των οποίων παρέχεται. Αυτό αποτελεί εν μέρει το θέμα της έρευνας το οποίο φωτίζεται από την πλευρά των δικηγόρων, οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους στα πλαίσια αυτής της κρατικής παροχής και καθόσον η ερευνήτρια τυγχάνει δικηγόρος (ποιοτική έρευνα). Το έτερο κομμάτι της έρευνας, η πρόταση αναδιαμόρφωσης του Ν. 3226/2004, αναζητά την σύμφωνη γνώμη των συναδέλφων δικηγόρων επί των υποθέσεων της ερευνήτριας, μέσα από τη διατύπωση υποθέσεων, που προκύπτουν από την βιβλιογραφική ανασκόπηση του α΄ μέρους (ποσοτική έρευνα). Τέλος και στα πλαίσια ελευθερίας της έκφρασης και της διατύπωσης απόψεων επί του θέματος οι συμμετέχοντες δικηγόροι διατυπώνουν τις δικές τους προτάσεις σχετικά με την υπόθεση αναδιαμόρφωσης του Ν. 3226/2004, οι οποίες γεννούν νέες υποθέσεις για περαιτέρω έρευνα (ποιοτική έρευνα).

4ii.Ερευνητικά ερωτήματα - Υποθέσεις Έρευνας

Στην παρούσα έρευνα επιχειρήθηκε να απαντηθούν μια σειρά ερευνητικών ερωτημάτων τα οποία διατυπώθηκαν και στην εισαγωγή όπως:

1ο ερευνητικό ερώτημα: Πρακτικά ο Νόμος 3226/2004 συμβάλλει στην επίτευξη Κοινωνικής Δικαιοσύνης και Ισότητας, και στην κατοχύρωση θεμελιωδών και κοινωνικών δικαιωμάτων;

2ο ερευνητικό ερώτημα: Ποια η κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα που τελικά έχει επιφέρει ο Νόμος 3226/2004 ;

3ο ερευνητικό ερώτημα: Πρέπει ο Νόμος 3226/2004 περί παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος, να επαναπροσδιορισθεί και να αποτιμηθεί με τα δεδομένα και τις θεωρίες που εισάγει η Κοινωνική Πολιτική και η Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση;

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθεί το φαινόμενο της καθολικής αποχής των δικηγόρων από τις δίκες της νομικής βοήθειας, όπου μέσω αυτής διαμαρτύρονται για την καθυστέρηση πληρωμών τους και να επιβεβαιωθεί ή να διαψευσθεί η θεμελιωμένη θεωρία που αναφέρεται στα κεφάλαια 2 και 3 της παρούσας ΜΔΕ, η δημιουργία δηλαδή μιας εμπειρικά θεμελιωμένης θεωρίας Κοινωνικής και Συγκριτικής Πολιτικής στο επίπεδο της Ε.Ε. Όλα αυτά απαντώνται μέσα από τα ερωτηματολόγια που απάντησαν οι ενδιαφερόμενοι δικηγόροι οι οποίοι ουσιαστικά αξιολογούν τον εν λόγω Νόμο.

Οι υποθέσεις που εκφράστηκαν πριν την ολοκλήρωση της έρευνας ήταν οι ακόλουθες:

1.Ο Ν. 3226/2004 είναι αναποτελεσματικός ως προς την δωρεάν παροχή νομικής βοήθειας που προσφέρει γιατί δεν εφαρμόζεται στην πράξη.

2.Ο Ν. 3226/2004 είναι δυσεφάρμοστος, διότι δεν βασίζεται στις αξίες, στις αρχές στις πρακτικές και στη γενικότερη θεωρία της Κοινωνικής Πολιτικής. Σε αυτό συνηγορεί και το ότι, ο ίδιος ο Νόμος αντίκειται στο δικαίωμα των δικηγόρων στην εργασία (και στην αμοιβή) ως απότοκο της, πρόκειται για Νόμο κοινωνικά άδικο.

3.Η παροχή Νομικής Βοήθειας δεν έχει στην Ελλάδα την ίδια θέση που έχει σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως στη Γαλλία, την Ιταλία και τη Σουηδία, χώρες που προέρχονται από διαφορετικά κράτη πρόνοιας (μοντέλα ευημερίας).

4.Υπάρχει ομοφωνία για την αλλαγή του Νόμου, για έναν ολικό ανασχεδιασμό του από την πανελλήνια δικηγορική κοινότητα.

4iii. Σύνοψη Ερωτηματολογίου

Παρατίθεται παρακάτω αυτούσιο το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας σχετικά με την αναποτελεσματικότητα του Ν. 3226/2004, περί παροχής νομικής βοήθειας και την πρόταση ανασχεδιασμού του, με όρους κοινωνικής και συγκριτικής πολιτικής .

“Ο Ν. 3226/2004 ως θεσμικό πλαίσιο νομικής βοήθειας και ως μέσο Κοινωνικής Πολιτικής: Μύθοι και πραγματικότητες...”

Στα πλαίσια διεξαγωγής έρευνας σχετικά με την αναποτελεσματικότητα του Ν. 3226/2004, περί παροχής νομικής βοήθειας και την πρόταση ανασχεδιασμού του, με όρους κοινωνικής και συγκριτικής πολιτικής παρατίθεται το ακόλουθο ερωτηματολόγιο , ολιγόλεπτο κ ευχάριστο ! Τα προσωπικά δεδομένα σας, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για την επεξεργασία και την ανάλυση της έρευνας, πάντα στα πλαίσια της ανωνυμότητας. Η γνώμη όλων είναι πολύτιμη και πρέπει να ακουστεί!

1.*Ετη δικηγορίας:

- A)1 έως 3 έτη
- B)3 έως 5 έτη
- Γ)5 έως 10 έτη
- Δ)10 έτη και άνω
- Ε)Προτιμώ να μην απαντήσω

2.*Φύλλο:

- A) Άνδρας
- B) Γυναίκα
- Γ) Απροσδιόριστο

3.*Όπως γνωρίζετε στην Ελλάδα υπάρχει ο Νόμος 3226/2004 που καθορίζει το πλαίσιο παροχής νομικής βοήθειας σε άπορους και άτομα με βεβαιωμένη αναπηρία άνω του 67% σε αστικές , εμπορικές και ποινικές υποθέσεις. Παρέχετε τις υπηρεσίες σας στα πλαίσια της παροχής νομικής βοήθειας?

- A)ΝΑΙ
- B)ΟΧΙ

4.Εάν η προηγούμενη απάντηση σου είναι ναι , για ποιες υποθέσεις έχεις εγγραφεί στον ειδικό κατάλογο που τηρεί ο δικηγορικός σύλλογος που ανήκεις:

- A) Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις
- B) Για τις Ποινικές Υποθέσεις
- Γ) Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων

5.Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης , σε πόσο χρονικό διάστημα εισέπραξες την αποζημίωσή σου (πότε περίπου έλαβε χώρα η εκκαθάριση):

- A) Έως 12 μήνες από την έκδοση της αποφάσεως.
- B) Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφάσεως.
- Γ) Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
- Δ) Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η είσπραξη της αμοιβής σου για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολογικής ενημερότητας)

6.*Σύμφωνα με την από 4/1/2024 απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας, συνεχίζεται η στοχευμένη αποχή των δικηγόρων από δίκες Νομικής Βοήθειας, μέχρι η Κυβέρνηση να λάβει τα μέτρα της για την πληρωμή όλων των οφειλόμενων αποζημιώσεων των δικηγόρων. Πόσο πιθανό θεωρείτε ότι είναι η στοχευμένη αυτή αποχή, να λύσει το πρόβλημα των καθυστερημένων πληρωμών:

- 1 – ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ
- 2- ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ
- 3- ΠΙΘΑΝΟ
- 4- ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ
- 5- ΤΟ ΠΙΘΑΝΟΤΕΡΟ

7.*Οι πολύμηνες αποχές των δικηγόρων , θεωρείτε ότι έχουν αρνητικές συνέπειες στους πολίτες οι οποίοι επί της ουσίας εμποδίζονται στην άσκηση του δικαιώματος τους στη δικαστική προστασία ?

- A) ΙΣΩΣ
- B) ΝΑΙ
- Γ) ΟΧΙ
- Δ) ΑΛΛΟ

8.*Η παροχή νομικής βοήθειας αποτελεί μία επιλεκτική δημόσια παροχή στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής πολιτικής αλλά και του Κοινωνικού Κράτους το οποίο κατοχυρώνεται και στο Σύνταγμά μας. Εάν σας ανέθεταν να τοποθετήσετε την παροχή αυτή, ως κοινωνική δαπάνη και είχατε από τη μία πλευρά το οικονομικό κόστος και από την άλλη πλευρά το κοινωνικό όφελος , πόσο κοντά πιστεύετε ότι θα ήσασταν στην επιλογή του ενός ή του άλλου:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ						ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ
	1	2	3	4	5	

9.*Στα θεσμικά πλαίσια παροχής νομικής βοήθειας της Γαλλίας της Ιταλίας και της Σουηδίας δεν υπάρχει παρόμοια με τη δική μας διάταξη, περί παραιτήσεως της αξιώσεως των δικηγόρων για προκαταβολή αμοιβής/δικαιωμάτων (αρθρ.3 παρ.5 Ν. 3226/2004).Επίσης τον δικηγόρο τις περισσότερες φορές τον επιλέγει το πρόσωπο που αιτείται την παροχής νομικής βοήθειας. Πιστεύεις πως θα ωφελούσε το δικό μας σύστημα παροχής νομικής βοήθειας , εάν υιοθετούσαμε πρακτικές άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης?

- A)Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
- B)Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
- Γ)Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
- Δ)Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.

10.*Θεωρείτε ότι ο Ν.3226/2004 , ο οποίος έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα 11 φορές, χρήζει ολικού ανασχεδιασμού :

A)ΝΑΙ

B)ΟΧΙ

11.*Εάν επιλέξατε ως απάντηση το όχι αιτιολογήστε το γιατί , εάν επιλέξατε ναι καταγράψτε αντίστοιχα ότι επιθυμείτε:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

***Υποδεικνύει υποχρεωτική απάντηση.**

4.2 Δειγματοληψία - Δείγμα της Έρευνας

Η ερευνητική μέθοδος που έχει χρησιμοποιηθεί είναι η μικτού τύπου έρευνα , καθώς τα δεδομένα είναι κατά βάση ποιοτικά , αφού μελετάται ένα κοινωνικό φαινόμενο, δε λείπουν ωστόσο και κάποια περιγραφικά στοιχεία των ενδιαφερομένων που συμμετείχαν σε αυτό .

Το δείγμα που έχει ληφθεί αποτελείται από 107 ενήλικες ασκούμενους δικηγόρους και εν ενεργεία δικηγόρους (63 γυναίκες και 44 άνδρες) οι οποίοι ζουν στην ελληνική επικράτεια και είναι μέλη σε διάφορους δικηγορικούς συλλόγους ανά την επικράτεια, μεταξύ των κυριότερων , του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης,Αργινίου κ.ο.κ.

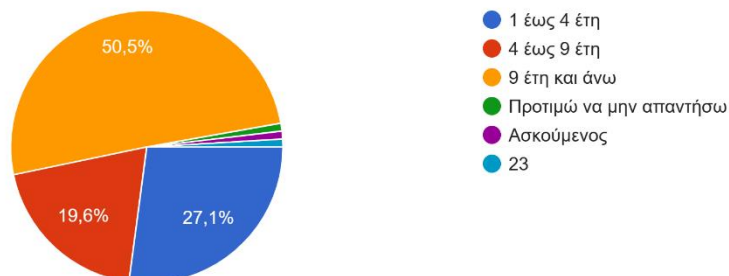
Η εκπόνηση και το θέμα του ερωτηματολογίου αναρτήθηκε σε δημοφιλή ιστοσελίδα

κοινωνικής δικτύωσης, στο facebook σε σχετικές σελίδες-κλειστές ομάδες δικηγόρων⁶³, όπου οι ενδιαφερόμενοι δικηγόροι γίνονται μέλη κατόπιν αιτήματος τους στην ομάδα, γνωστοποίησαν το mail τους , είτε στα σχόλια είτε με αποστολή στο δικό μου mail και τους προωθήθηκε το ερωτηματολόγιο, το οποίο αναλύθηκε με τον αλγόριθμο της GOOGLE (google forms) στα πλαίσια της ανωνυμοποίησης που αυτό τηρεί .

4.3.Αποτελέσματα Έρευνας

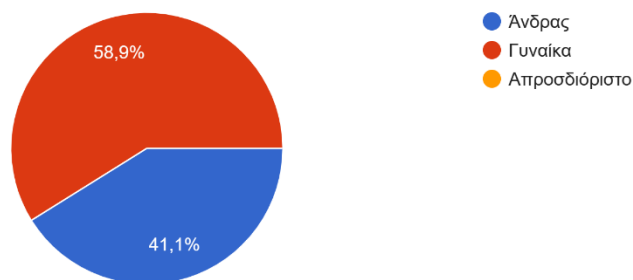
Σχήμα 1 :Απαντήσεις στην πρώτη και δεύτερη ερώτηση του ερωτηματολογίου

Έτη άσκησης δικηγορίας:
107 απαντήσεις

63(13) Ε.Α.Ν.Δ.Α. Ένωση Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών - www.eanda.gr | Facebook (13) Δικηγορική Ομάδα για Επαγγελματικά Θέματα Καθημερινότητας. | Facebook

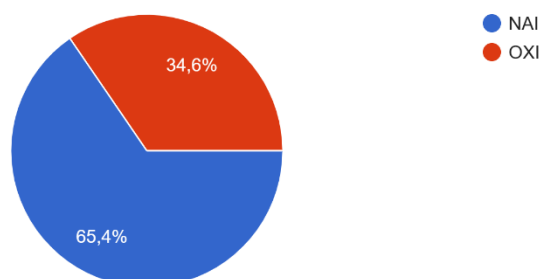
Φύλλο:
107 απαντήσεις

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το δείγμα αντιστοιχεί συνολικά σε 107 ενήλικες ασκούμενους δικηγόρους και εν ενεργεία δικηγόρους . Όλοι οι συμμετέχοντες δήλωσαν το φύλλο τους, η πλειοψηφία των οποίων (58,9%) είναι γυναίκες ενώ το 41,1% είναι άνδρες. Μόλις το 27,1% είναι νέοι δικηγόροι (1 έως 4 έτη άσκησης δικηγορίας), το 19,6% έχουν ασκήσει από 4 έως 9 έτη δικηγορίας, ενώ το 50,5% έχουν ασκήσει από 9 έτη δικηγορίας και πάνω, πρόκειται για έμπειρους δικηγόρους τους λεγόμενους “παρ’ Αρείω Πάγω” που έχουν προαχθεί στον ανώτατο βαθμό του δικηγορικού λειτουργήματος.

Σχήμα 2 :Απαντήσεις στην τρίτη, τέταρτη και πέμπτη ερώτηση του ερωτηματολογίου

Όπως γνωρίζετε στην Ελλάδα υπάρχει ο Νόμος 3226/2004 που καθορίζει το πλαίσιο παροχής νομικής βοήθειας σε άπορους και άτομα ...σας στα πλαίσια της παροχής νομικής βοήθειας?
107 απαντήσεις

Εάν η προηγούμενη απάντησή σας είναι ναι, για ποιες υποθέσεις έχετε εγγραφεί στον ειδικό κατάλογο που τηρεί ο δικηγορικός σύλλογος που ανήκετε:

70 απαντήσεις

Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης, σε πόσο χρονικό διάστημα εισπράξατε την αποζημίωσή σας (πότε περίπου έλαβε χώρα η εκκαθάριση):

72 απαντήσεις

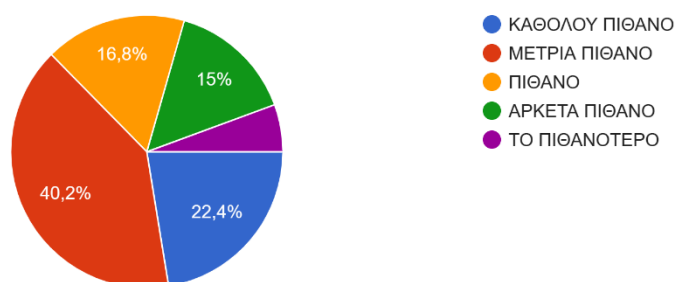

Η τρίτη ερώτηση αφορούσε το ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα το οποίο παρέχει τις υπηρεσίες του δωρεάν στα πλαίσια του Ν. 3226/2004, το οποίο ανήλθε στο 65,4% ενώ η τέταρτη και πέμπτη ερώτηση, ήταν προαιρετικές και αφορούσαν μόνο όσους παρέιχαν τις υπηρεσίες τους στα πλαίσια παροχής νομικής βοήθειας. Εδώ προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των δικηγόρων είναι εγγεγραμμένοι στον ειδικό κατάλογο για τις ποινικές υποθέσεις (41,4%), ποσοστό 34,3%, είναι εγγεγραμμένοι στον ειδικό κατάλογο για τις αστικές-εμπορικές υποθέσεις και το 24,3% και για τις δύο κατηγορίες υποθέσεων. Στο ζήτημα της καθυστέρησης πληρωμών απαντά η πέμπτη ερώτηση όπου αναγωγικά 8 στους 10 δικηγόρους της χώρας (ποσοστό 77,8%) έλαβαν την αμοιβή τους μετά από 2 χρόνια από την έκδοση της δικαστικής

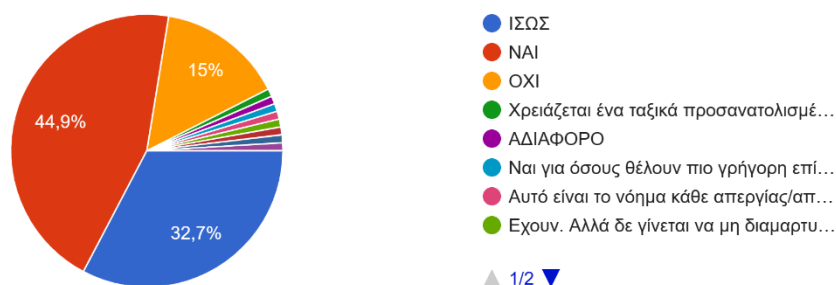
αποφάσεως, ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό του 11,1% που δεν έλαβε ποτέ την δικαιούμενη αποζημίωση του, είτε λόγω οφειλής προς την Εφορία είτε για κάποιο άλλο λόγο.

Σχήμα 3 :Απαντήσεις στην έκτη και έβδομη ερώτηση του ερωτηματολογίου

Σύμφωνα με την από 4/1/2024 απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας, συνεχίζεται ...ει το πρόβλημα των καθυστερημένων πληρωμών:
107 απαντήσεις

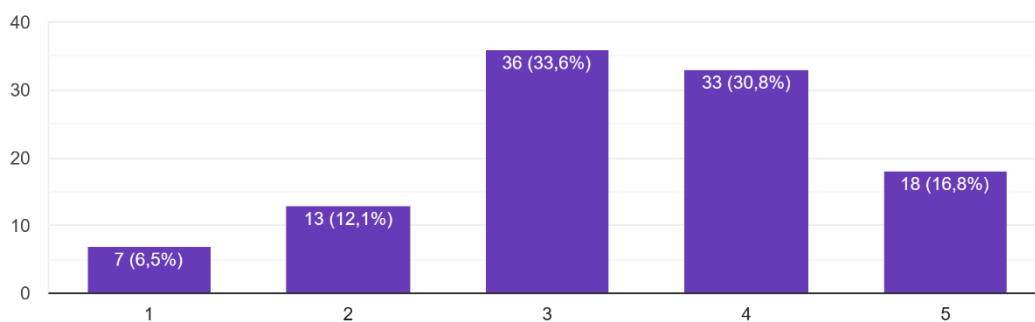
Οι πολύμηνες αποχές των δικηγόρων , θεωρείτε ότι έχουν αρνητικές συνέπειες στους πολίτες οι οποίοι επί της ουσίας εμποδίζ...του δικαιώματος τους στη δικαστική προστασία ?
107 απαντήσεις

Η έκτη και έβδομη ερώτηση αφορούν την στοχευμένη πολύμηνη αποχή των δικηγόρων , η οποία σύμφωνα με την από 4/1/2024 απόφαση της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας συνεχίζεται , ως μέσο πίεσης προς την Κυβέρνηση, για να λάβει μέτρα για την άμεση πληρωμή των οφειλόμενων αποζημιώσεων των δικηγόρων και συγκεκριμένα στην έκτη ερώτηση ερευνάται πόσο πιθανό είναι αυτή η αποχή να λύσει το πρόβλημα στις καθυστερήσεις πληρωμών. Εδώ οι γνώμες δίστανται καθώς υπάρχει ένα ποσοστό 40,2% που βρίσκει μέτρια πιθανότητα , ένα ποσοστό 22,4% δεν το βρίσκει καθόλου πιθανό, στο απλά πιθανό βρίσκεται το 16,8% και στο αρκετά πιθανό το 15,00%. Η έβδομη ερώτηση διερευνά τη γνώμη των δικηγόρων ως προς τις συνέπειες που έχουν οι αποχές απέναντι στους πολίτες, η οποίοι επί της ουσίας εμποδίζονται στην άσκηση του δικαιώματος τους στη δικαστική προστασία. Μόλις το 44,9% θεωρεί αδιαμφισβήτητα πως παραβιάζεται το δικαίωμα των πολιτών στη δικαστική προστασία .Υπάρχει ένα 32,7% που αποδέχεται μία μεγάλη πιθανότητα σε αυτό και ένα 15% που δεν αναγνωρίζει την παραβίαση του δικαιώματος αυτού. Στην ερώτηση αυτή τέθηκε ελεύθερη απάντηση και έτσι εξέφρασαν κάποιοι τη δική τους γνώμη, και θεωρούν μεταξύ άλλων πως είναι καλό για το κοινωνικό σύνολο της χώρας να διεκδικούνται τα δικαιώματα , μέσω της ταιπρωρίας των πολιτών και ότι η αποχή αποτελεί το μόνο μέσο αντίδρασης στα μέτρα που λαμβάνει η κυβέρνηση.

Σχήμα 4 :Απαντήσεις στην όγδοη ερώτηση του ερωτηματολογίου

Η παροχή νομικής βοήθειας αποτελεί μία επιλεκτική δημόσια παροχή στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής πολιτικής αλλά και του Κοιν...θα ήσασταν στην επιλογή του ενός ή του άλλου:
107 απαντήσεις

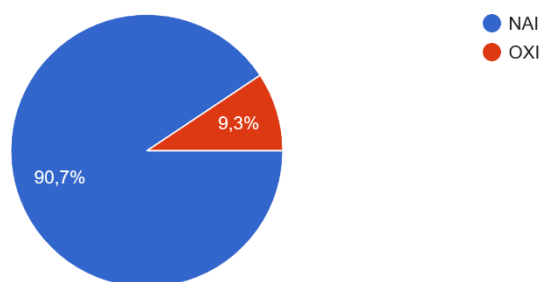
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γράφημα κλίμακας likert όπου ζητήθηκε από τους ερωτώμενους δικηγόρους να τοποθετηθούν ως προς την παροχή Νομικής Βοήθειας, θεωρούμενης ως επιλεκτικής δημόσιας παροχής, στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής πολιτικής του κράτους και ως κοινωνικής δαπάνης. Πόσο κοντά ή μακριά αντίστοιχα θα τοποθετούσαν αυτή την παροχή ανάμεσα στο οικονομικό κόστος (1) και στο κοινωνικό όφελος (5), ποσοστό 33,6% βρίσκεται ακριβώς στη μέση επιλέγοντας το 3 το οποίο απέχει ίση απόσταση από το 1 και το 5 , ποσοστό 30,8% τοποθετείται στο 4 , επιλέγοντας κυρίως σύμφωνα με το κοινωνικό όφελος, ένα 16,8% θα έκρινε με βάση το κοινωνικό όφελος και μόνο , ενώ από την άλλη πλευρά ποσοστό 12,1% θα έτεινε προς το οικονομικό κόστος και τέλος ποσοστό 6,5% θα στηριζόταν μόνο στο οικονομικό κόστος.

Σχήμα 5 :Απαντήσεις στην ένατη και δέκατη ερώτηση του ερωτηματολογίου

Στα θεσμικά πλαίσια παροχής νομικής βοήθειας της Γαλλίας της Ιταλίας και της Σουηδίας δεν υπάρχει σχετική διάταξη, περί πα...πρακτικές άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης?
107 απαντήσεις

Θεωρείτε ότι ο Ν.3226/2004 , ο οποίος έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα 11 φορές, χρήζει ολικού ανασχεδιασμού :
107 απαντήσεις

Στην ένατη ερώτηση τέθηκε το ζήτημα της Συγκριτική πολιτικής και διακυβέρνησης και το κατά πόσο θα ωφελούσε το εθνικό σύστημα παροχής νομικής βοήθειας, η υιοθέτηση άλλων πρακτικών των γύρω χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Ποσοστό 25,2% δείχνει να είναι βέβαιο σχετικά με αυτή την πρόταση , ποσοστό 34,6% διατηρεί επιφυλάξεις ως προς αυτό είναι όμως σύμφωνο. Στη γκρι ζώνη βρίσκεται το 24,3% των ερωτηθέντων , όπου αντιλαμβάνεται τα οφέλη της συγκριτικής πολιτικής ως μεμονωμένης πρακτικής και τέλος ένα ποσοστό 15% , το οποίο αποτελεί τη μειοψηφία , δεν πιστεύει ότι θα ωφελούσε η εν λόγω πρόταση.

Η δέκατη ερώτηση αφορά ζητούμενο και υπόθεση της παρούσας έρευνας, χρήζει τελικά ο Ν. 3226/2004 ολικού ανασχεδιασμού; Η συντριπτική πλειοψηφία, σε ποσοστό 90,7% απαντά πως ναι χρήζει ολικού ανασχεδιασμού.

Η ενδέκατη και τελευταία ερώτηση αποτελούσε ελεύθερη διατύπωση των απόψεων των δικηγόρων που συμμετείχαν στην έρευνα, όπου κάποιοι διατυπώνουν τις δικές τους προτάσεις ως προς τις αλλαγές που πρέπει να λάβουν χώρα στον παρόντα Νόμο 3226/2004, σχολιάζουν γενικά και εξατομικευμένα, οι απαντήσεις των οποίων δεν μπορούν να απεικονισθούν σε γράφημα και συγκεντρωτικά καθώς είναι μοναδικές. Τόσο οι απαντήσεις της ενδέκατης ερώτησης όσο και όλες οι απαντήσεις του ερωτηματολογίου παρατίθενται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της παρούσης.

Συμπεράσματα

Οι δικηγόροι που απάντησαν στο άνω ερωτηματολόγιο, ως προστηθέντες⁶⁴ από το κράτος, καλούνται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, στα πλαίσια νομικής βοήθειας και να αναλαμβάνουν να φέρουν εις πέρας, υποθέσεις, επιφορτισμένοι με το κοινωνικό και ηθικό χρέος, αντιμέτωποι με τους πολίτες-δικαιούχους νομικής βοήθειας και να αμείβονται κατά μέσο όρο 2 έως και 3 χρόνια αργότερα.

Είναι γνωστό και ευρέως αποδεκτό άλλωστε ότι οι νόμοι σχετίζονται με την κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα μιας χώρας και μάλιστα με αμφίδρομη σχέση, καθόσον τα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα μιας χώρας γεννούν ανάγκες, οι οποίες ρυθμίζονται με νόμους και αυτοί με τη σειρά τους επιδρούν στην κοινωνία και την οικονομία της, είτε θετικά και άρα αποκαλούνται λαϊκιστή “καλοί νόμοι”, είτε αρνητικά οπότε ονομάζονται “κακοί νόμοι”.

⁶⁴ Προστηθείς είναι αυτός στον οποίο ανατίθεται η εκτέλεση μιας εργασίας ή ενός έργου ή η διαχείριση μιας υπόθεσης από επαγγελματία ή εταιρεία (τον προστήσαντα), υπάρχει επίσης το Άρθο 922 του Αστικού Κώδικα σχετικά με την ευθύνη του προστήσαντα “Ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλον σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον παράνομα κατά την υπηρεσία του.”

Οι “κακοί νόμοι” πρέπει να μην εφαρμόζονται και να αλλάζουν , αυτό αποδέχεται η πλειονότητα των ερωτώμενων. Όσο για την κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα που έχει επιφέρει, οι άποροι και τα άτομα με αναπηρία δεν έχουν πρόσβαση στην παροχή νομικής βοήθειας, οι δε δικηγόροι έχουν οφειλόμενα ποσά και απαιτήσεις έναντι του Κράτους , ο Ν.3226/2004 κατέληξε να οξύνει τις ανισότητες και οδήγησε σε μεγάλη σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα σε δύο κοινωνικές ομάδες. Εάν θα θέλαμε να υπαγάγουμε το φαινόμενο αυτό στην αρχή της διαφοράς, ως αρχή δικαιοσύνης, μιας αρχής που διέπει μία δίκαιη κοινωνία σε ένα κράτος δικαίου, που εισάγει ο John Rawls, ναι η ανισότητα αυτή δεν στοχεύει υπέρ των λιγότερο ευνοημένων (οικονομικά ασθενείς εν προκειμένω και άτομα με αναπηρία), αλλά τους αφήνει κυριολεκτικά στη μοίρα τους.

Δέον να σημειωθεί ότι στο άρθρο 3 παρ. 5 του Νόμου 3226/2004 , ορίζεται ρητά ότι οι δικηγόροι, συμβολαιογράφοι κοκ, που αναλαμβάνουν καθήκοντα στα πλαίσια δωρεάν παροχής νομικής βοήθειας έχουν υποχρέωση να εκτελέσουν την εντολή χωρίς να αξιώνουν προκαταβολή αμοιβών ή δικαιωμάτων! Πρόκειται για κατάφωρη παραβίαση του δικαιώματος στην ελευθερία (αρ. 5 Σ) που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στα πλαίσια του θεσμού της νομικής βοήθειας που ρυθμίζει ο Ν. 3226/2004 , ιδίως από τη στιγμή που λειτουργούν ως αυτοαπασχολούμενοι και δεν είναι κρατικοί (δημόσιοι) υπάλληλοι. Η παραίτηση αυτή σημειωτέον δεν υπάρχει σε κανένα από τα εξεταζόμενα συστήματα παροχής νομικής βοήθειας της Γαλλία, Ιταλίας και Σουηδίας που αναλύονται στο κεφάλαιο 3 , ενώ δεν προκύπτει ούτε καν συνάγεται και από τις διατάξεις της οδηγίας 2003/8/EK του Συμβουλίου της Ε.Ε. της 27ης Ιανουαρίου 2003.

Αυτή η αντισυνταγματική και κατάφωρη παραβίαση του δικαιώματος των δικηγόρων στην ελευθερία άσκησης του επαγγέλματός τους , η οποία κατοχυρώνεται και συνταγματικά, δεν έρχεται σε σύγκρουση συμφερόντων με το δικαίωμα των πολιτών στη δικαστική προστασία, ούτε επιτάσσεται από κάποιο κανόνα αναδιανεμητικής πολιτικής, συμπληρωματικά με την

τεράστια αργοκίνητη γραφειοκρατία του Ελληνικού δημοσίου αλλά και τον χιλιοπαλωμένο Νόμο 3226/2004.

Στην 11η ερώτηση του ερωτηματολογίου, όπου απάντησαν οι περισσότεροι των ερωτώμενων, διαφαίνεται η δημιουργία έτερων υποθέσεων και η ανάγκη περαιτέρω έρευνας. Εν προκειμένω αναδύθηκαν σημαντικές στρεβλώσεις και κενά του Ν. 3226/2004, ως νόμου που ρυθμίζει μία κρατική παροχή , που δυσκολεύουν την αποτελεσματική λειτουργία της παροχής αυτής , που αποτελεί τροχοπέδη στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας του Κράτους.

Η διεπιστημονικότητα που προτείνεται στην παρούσα έρευνα και όπως αναλύεται στα κεφάλαια 2 και 3 , είναι αυτή που μπορεί να καταστήσει ένα νόμο κοινωνικά αποτελεσματικό.

Βιβλιογραφία

-Αμίτσης Ν. Γαβριήλ,(2001), Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας- Το Ελληνικό Μοντέλο των Κοινωνικών Υπηρεσιών και η Ευρωπαϊκή Έμπειρία, Αθήνα:Παπαζήση

-Βενιέρης, Δ.,Ε. (2015), Κοινωνική Πολιτική: Έννοιες και Σχέσεις, Αθήνα:Τόπος

-Βενιέρης Δ.Ε. (2013), Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνικά Δικαιώματα: Το τέλος των Ύμνων, Αθήνα:Τόπος

-Βλαχόπουλος Σ. (2017), Θεμελιώδη Δικαιώματα : Ατομικά Κοινωνικά και Πολιτικά Δικαιώματα, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

-Bochel H. & Daly G. (2014), Social Policy 3rd Edition, New York: Routledge Publications

-Κανελλοπούλου-Μαλούχου Ν. (2021), Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων- Για τον μετασχηματισμό του δικαίου, Αθήνα: Πατάκη

-Μαυριάς Κ.(2005), Συνταγματικό Δίκαιο – Τέταρτη Έκδοση Επαυξημένη,Αθήνα - Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας

-Spicker P. (2000), The Welfare State: a general theory, New York: Sage Publications

-Rawls J.(2001), ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, (μετ.) Βασιλόγιαννης Φ.,Βουτσάκης Β., Παιονίδης Φ., Παπαγεωργίου Κ.,Στυλιανίδης Ν., Τάκης Α. Αθήνα:Πόλις

-Rawls J. (2016), Κοινωνική Δικαιοσύνη και Καντιανή Ηθική (μετ.) Μελά Λ. & Μιχαλάκης Α., Αθήνα: - Liberal Books

-Σούρλας Π. (2000),Φιλοσοφία του Δικαίου – Μια ιστορική εισαγωγή, Τόμος Α' : Αρχαιότητα, Αθήνα- Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας

-Titmuss R. M. (1975), Social Policy : An Introduction,New York: Pantheon Books

-Wolff Fr. (1995), ο Αριστοτέλης και η Πολιτική, (μετ.) Κ. Πετρόπουλος, Αθήνα:Ινστιτούτο του Βιβλίου -Α. Καρδαμίτσα

Πηγές

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ - Η Εισηγητική Έκθεση στη Βουλή για το σχέδιο νόμου “Παροχή Νομικής Βοήθειας σε Πολίτες χαμηλού εισοδήματος”

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ - Πρακτικά Βουλής Ι' Περιόδου Προεδρευομένης Δημοκρατίας, Σύνοδος Δ', Συνεδρίαση ΞΔ', Τρίτη 20 Ιανουαρίου 2004

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ - Πρακτικά Συνεδρίου με Θέμα: Η ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ ΩΣ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΜΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ, Παρασκευή 28.04.2017 – Σάββατο 29.04.2017, Αθήνα

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ -ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Νομοθεσία

ΦΕΚ 182/24-10-1985, Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 503, Τα κείμενα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και του Εισαγωγικού του Νόμου.

ΦΕΚ Α' 24/04-02-2004, Νόμος 3226/2004, Παροχή Νομικής Βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος και άλλες διατάξεις.

ΦΕΚ Α' 208/27-09-2013, Νόμος 4194/2013, Κώδικας Δικηγόρων .

ΦΕΚ Α' 103/27.05.2020, Νόμος 4689/2020, Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν. 3663/2008 (Α'99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις

ΦΕΚ Α' 149/30.07.2022, Νόμος 4963/2022, Σύσταση Δικαστικής Αστυνομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

ΦΕΚ Α'34/17.02.2023, Νόμος 5023/2023, Αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, επικαιροποίηση της ορολογίας του Αστικού Κώδικα, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, του Κώδικα Συμβολαιογράφων και του ν. 4478/2017, για την εναρμόνισή της με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που κυρώθηκε με τον ν. 4074/2012 και λοιπές διατάξεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη των ατόμων με αναπηρία

Διδακτορικές και Μεταπτυχιακές Εργασίες

Δανιήλ Δ. (2017). Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ JOHN RALWS. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκη

Γραβάλου Α.(2003) "Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας στην Ελλάδα σήμερα, ως μέρος του ευρύτερου συστήματος Κοινωνικής Προστασίας: Προκλήσεις και Προοπτικές", Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα

Διαδίκτυο

<https://olomeleia.gr/el/content/apofaseis-tis-olomeleias-ton-proedron-ton-dikigorikon-syllogon-apo-ti-simerini-synedriasi> (προσπελάστηκε στις 24/01/2024)

<https://www.dikastiko.gr/eidhsh/olomeleia-dikigoron-paratasi-tis-apochis-eos-tis-2-2-2024-stis-poinikes-dikes-kai-ti-nomiki-voitheia-olokliri-i-apofasi/> (προσπελάστηκε στις 23/01/2024)

https://e-justice.europa.eu/37129/EL/legal_aid?FRANCE&member=1 (προσπελάστηκε στις 13 -1 - 2024 και στις 14 - 1 -2024)

https://e-justice.europa.eu/37129/EL/legal_aid?ITALY&member=1 (προσπελάστηκε στις 13 -1 – 2024 και στις 14 – 1 -2024)

https://e-justice.europa.eu/37129/EL/legal_aid?SWEDEN&member=1 (προσπελάστηκε στις 14 – 1 -2024)

<https://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=1996:1619> (προσπελάστηκε στις 14 - 1 - 2024)

<https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000537611> (προσπελάστηκε στις 13-1-2024)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0008>
(προσπελάστηκε στις 12-1-2024)

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BC%CE%BF%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1> (προσπελάστηκε στις 12-1-2024)

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/synthiki-gia-ti-leitoyrgia-tis-eyropaikis-enosis>
(προσπελάστηκε στις 12-1-2024)

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/slee/arthro-174-synthiki-gia-ti-leitoyrgia-tis-eyropaikis-enosis>
(προσπελάστηκε στις 12-1-2024)

https://eclass.ekdd.gr/esdda/modules/document/file.php/KSTKF127/%CE%95%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%82%2012/%CE%A3%CF%85%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE.pdf (προσπελάστηκε στις 10/01/2024)

<https://www.lib.unipi.gr/iguana/uploads/file/Methodologia-erevnas.pdf> (προσπελάστηκε στις 20/12/2023)

<https://taxdik.gr/ypiresies/nomiki-voithia/> (προσπελάστηκε στις 02/12/2023)

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ell (προσπελάστηκε στις 02/12/2023)

<https://www.syntagmawatch.gr/ask-a-question/se-ti-diaferi-to-kratos-pronoias-apo-to-koinoniko-kratos/>
(προσπελάστηκε στις 02/12/2023)

<https://www.syntagmawatch.gr/my-constitution/arthro-25/> (προσπελάστηκε στις 02/12/2023)

<https://www.respublica.gr/2021/04/post/eqjus/> (προσπελάστηκε στις 17/11/2023)

<https://olomeleia.gr/el/content/o-rolos-toy-dikigoroy-os-sylleitoyrgoy-stin-aponomi-tis-dikaiosynis>
(προσπελάστηκε στις 01/11/2023)

<https://www.constitutionalism.gr/i-dikaiosini-stin-ipiresia-ton-themeliodon-dikaiomaton-tou-anthropou/>
(προσπελάστηκε στις 15/10/2023)

https://www.helleniclwyer.eu/2017/06/blog-post_11.html

(προσπελάστηκε στις 23/09/2023)

<https://lawtakpap.blogspot.com/2016/04/intellectum.html>

(προσπελάστηκε στις 16/09/2023)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : Απαντήσεις επί του ερωτηματολογίου

Απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο , όπως εξήχθησαν στις 22/01/2024 από το υπολογιστικό φύλλο MS-EXCEL της GOOGLE FORMS, με προσημειωμένη τη χρονική σήμανση που έλαβαν.

	Χρονική σήμανση	1. Έτη άσκησης δικηγορίας:	2. Φύλλο:	3. Όπως γνωρίζετε στην Ελλάδα υπάρχει ο Νόμος 3226/2004 που καθορίζει το πλαίσιο παροχής νομικής βοήθειας σε άπορους και άτομα με βεβαιωμένη αναπηρία άνω του 67% σε αστικές , εμπορικές και ποινικές υποθέσεις. Παρέχετε τις υπηρεσίες σας στα πλαίσια της παροχής νομικής βοήθειας?	4. Εάν η προηγούμενη απάντησή σας είναι ναι , για ποιες υποθέσεις έχετε εγγραφεί στον ειδικό κατάλογο που τηρεί ο δικηγορικός σύλλογος που ανήκετε:	5. Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης , σε πόσο χρονικό διάστημα εισπράξατε την αποζημίωσή σας (πότε περίπου έλαβε χώρα η εκκαθάριση):
A.1	14/01/2024 6:36:23 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Γυναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.2	14/01/2024 6:38:55 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Γυναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.3	14/01/2024 6:38:59 μ.μ.	9 έτη και άνω	Ανδρας	ΟΧΙ		
A.4	14/01/2024 6:42:38 μ.μ.	9 έτη και άνω	Ανδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφάσεως.
A.5	14/01/2024 6:59:27 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Γυναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.

A.6	14/01/2024 7:07:28 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.7	14/01/2024 7:37:03 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.8	14/01/2024 7:38:50 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.9	14/01/2024 7:45:55 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.10	14/01/2024 7:54:52 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.11	14/01/2024 7:57:42 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφά- σεως.
A.12	14/01/2024 8:06:19 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η εί- σπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολο- γικής ενημερότητας)
A.13	14/01/2024 8:06:23 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.14	14/01/2024 8:07:49 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.15	14/01/2024 8:16:00 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.16	14/01/2024 8:49:12 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.17	14/01/2024 8:49:30 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.18	14/01/2024 8:52:55 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.19	14/01/2024 8:58:51 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η εί- σπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολο- γικής ενημερότητας)
A.20	14/01/2024 9:10:22 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		

A.21	14/01/2024 9:32:12 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφά- σεως.
A.22	14/01/2024 9:34:36 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η εί- σπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολο- γικής ενημερότητας)
A.23	14/01/2024 10:13:23 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.24	14/01/2024 10:41:05 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.25	14/01/2024 11:10:42 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.26	15/01/2024 12:18:50 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.27	15/01/2024 7:10:20 π.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η εί- σπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολο- γικής ενημερότητας)
A.28	15/01/2024 10:44:21 π.μ.	4 έως 9 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.29	15/01/2024 10:54:28 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.30	15/01/2024 11:55:06 π.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.31	15/01/2024 12:54:50 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.32	15/01/2024 1:22:54 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.33	15/01/2024 4:41:44 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.34	15/01/2024 5:23:00 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.35	15/01/2024 11:26:43 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.36	16/01/2024 4:06:17 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφά- σεως.

A.37	16/01/2024 7:15:42 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.38	16/01/2024 10:47:02 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.39	16/01/2024 10:47:51 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.40	16/01/2024 10:47:51 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.41	16/01/2024 10:48:33 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.42	16/01/2024 10:52:41 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η εί- σπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολο- γικής ενημερότητας)
A.43	16/01/2024 10:58:31 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.44	16/01/2024 10:58:53 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.45	16/01/2024 11:03:40 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.46	16/01/2024 11:26:47 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.47	16/01/2024 11:32:10 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.48	17/01/2024 9:33:25 π.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.49	17/01/2024 9:36:05 π.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.50	17/01/2024 10:16:34 π.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.51	17/01/2024 10:23:30 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.52	17/01/2024 12:12:57 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.53	17/01/2024 12:37:52 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.54	17/01/2024 1:27:16 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.

A.55	17/01/2024 1:50:32 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.56	18/01/2024 9:55:44 π.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	NAI	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.57	19/01/2024 2:27:24 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.58	19/01/2024 8:25:32 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	NAI	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.59	19/01/2024 8:41:49 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	NAI	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.60	19/01/2024 8:47:12 π.μ.	4 έως 9 έτη	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.61	19/01/2024 9:26:34 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.62	19/01/2024 9:32:51 π.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	NAI	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η είσπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολογικής ενημερότητας)
A.63	19/01/2024 9:41:50 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η είσπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολογικής ενημερότητας)
A.64	19/01/2024 9:42:13 π.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	OXI		Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.65	19/01/2024 10:31:27 π.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφάσεως.
A.66	19/01/2024 10:33:48 π.μ.	4 έως 9 έτη	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.67	19/01/2024 10:54:37 π.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	NAI	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.68	19/01/2024 11:26:05 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	NAI	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.69	19/01/2024 11:50:39 π.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	NAI	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.70	19/01/2024 11:50:49 π.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	NAI	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.71	19/01/2024 2:09:48 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	NAI	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.

A.72	19/01/2024 2:26:32 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.73	19/01/2024 3:10:31 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.74	19/01/2024 6:27:28 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.75	20/01/2024 11:17:14 π.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.76	20/01/2024 11:19:28 π.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.77	20/01/2024 11:27:01 π.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.78	20/01/2024 11:48:52 π.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.79	20/01/2024 12:25:36 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.80	20/01/2024 1:19:33 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.81	20/01/2024 1:19:55 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.82	20/01/2024 1:30:19 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφά- σεως.
A.83	20/01/2024 1:44:24 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.84	20/01/2024 1:49:20 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.85	20/01/2024 2:00:34 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.86	20/01/2024 2:17:10 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγο- ρίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.87	20/01/2024 2:52:51 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.88	20/01/2024 3:23:57 μ.μ.	Προτιμώ να μην α- παντήσω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.89	20/01/2024 4:43:07 μ.μ.	Ασκούμε- νος	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.90	20/01/2024 5:04:19 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.91	20/01/2024 5:04:25 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		
A.92	20/01/2024 6:01:46 μ.μ.	4 έως 9 έτη	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υπο- θέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της α- ποφάσεως.
A.93	20/01/2024 6:08:54 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπο- ρικές υποθέσεις	Έως 2 χρόνια από την έκδοση της αποφά- σεως.
A.94	20/01/2024 8:50:07 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυ- ναίκα	ΟΧΙ		

A.95	20/01/2024 10:41:54 μ.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Έως 12 μήνες από την έκδοση της αποφάσεως.
A.96	21/01/2024 11:34:43 π.μ.	9 έτη και άνω	Γυναίκα	ΟΧΙ		
A.97	21/01/2024 12:18:46 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυναίκα	ΟΧΙ		
A.98	21/01/2024 12:41:47 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυναίκα	ΟΧΙ		
A.99	21/01/2024 1:34:36 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.100	21/01/2024 4:28:24 μ.μ.	1 έως 4 έτη	Γυναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η είσπραξη της αμοιβής σας για άλλους λόγους (π.χ. έκδοση φορολογικής ενημερότητας)
A.101	21/01/2024 4:36:35 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.102	21/01/2024 6:46:40 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.103	22/01/2024 9:51:27 π.μ.	23	Γυναίκα	ΝΑΙ	Και για τις δυο κατηγορίες υποθέσεων	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.104	22/01/2024 10:37:38 π.μ.	9 έτη και άνω	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.105	22/01/2024 11:31:04 π.μ.	1 έως 4 έτη	Άνδρας	ΟΧΙ		
A.106	22/01/2024 11:57:12 π.μ.	4 έως 9 έτη	Γυναίκα	ΝΑΙ	Για τις Αστικές-Εμπορικές υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.
A.107	22/01/2024 12:49:35 μ.μ.	9 έτη και άνω	Γυναίκα	ΝΑΙ	Για τις Ποινικές Υποθέσεις	Άνω των 2 χρόνων από την έκδοση της αποφάσεως.

	Χρονική σήμανση				
		6.Σύμφωνα με την από 4/1/2024 απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας, συνεχίζεται η στοχευμένη αποχή των δικηγόρων από δίκες Νομικής Βοήθειας, μέχρι η Κυβέρνηση να λάβει τα μέτρα της για την πληρωμή όλων των οφειλόμενων αποζημιώσεων των δικηγόρων. Πόσο πιθανό θεωρείτε ότι είναι η στοχευμένη αυτή αποχή, να λύσει το πρόβλημα των καθυστερημένων πληρωμών:	7.Οι πολύμηνες αποχές των δικηγόρων , θεωρείτε ότι έχουν αρνητικές συνέπειες στους πολίτες οι οποίοι επί της ουσίας εμποδίζονται στην άσκηση του δικαιώματος τους στη δικαστική προστασία ?	8.Η παροχή νομικής βοήθειας αποτελεί μία επιλεκτική δημόσια παροχή στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής πολιτικής αλλά και του Κοινωνικού Κράτους το οποίο κατοχυρώνεται και στο Σύνταγμά μας. Εάν σας ανέθεταν να τοποθετήσετε την παροχή αυτή, ως κοινωνική δαπάνη και είχατε από τη μία πλευρά το οικονομικό κόστος και από την άλλη πλευρά το κοινωνικό όφελος , πόσο κοντά πιστεύετε ότι θα ήσασταν στην επιλογή του ενός ή του άλλου:	9.Στα θεσμικά πλαίσια παροχής νομικής βοήθειας της Γαλλίας της Ιταλίας και της Σουηδίας δεν υπάρχει σχετική διάταξη, περί παραιτήσεως της αξιώσεως των δικηγόρων για προκαταβολή αμοιβής/δικαιωμάτων (αρθρ.3 παρ.5 Ν. 3226/2004).Επίσης τον δικηγόρο τις περισσότερες φορές τον επιλέγει το πρόσωπο που αιτείται την παροχής νομικής βοήθειας. Πιστεύετε πως θα ωφελοούσε το δικό μας σύστημα παροχής νομικής βοήθειας , εάν υιοθετούσαμε πρακτικές άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης?
A.1	14/01/2024 6:36:23 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		1 Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.2	14/01/2024 6:38:55 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4 Δε θα μας ωφελοούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.3	14/01/2024 6:38:59 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4 Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.4	14/01/2024 6:42:38 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	Χρειάζεται ένα ταξικά προσανατολισμένος συνδικαλισμός και όχι ο σημερινός στενά συνταχιακός.		3 Δε θα μας ωφελοούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.5	14/01/2024 6:59:27 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ		1 Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.6	14/01/2024 7:07:28 μ.μ.	ΤΟ ΠΙΘΑΝΟΤΕΡΟ	ΝΑΙ		5 Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.7	14/01/2024 7:37:03 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		5 Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.8	14/01/2024 7:38:50 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		1 Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.9	14/01/2024 7:45:55 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4 Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.

A.10	14/01/2024 7:54:52 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.11	14/01/2024 7:57:42 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.12	14/01/2024 8:06:19 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	4	Επιλογή 4
A.13	14/01/2024 8:06:23 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.14	14/01/2024 8:07:49 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	5	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.15	14/01/2024 8:16:00 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.16	14/01/2024 8:49:12 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.17	14/01/2024 8:49:30 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	2	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.18	14/01/2024 8:52:55 μ.μ.	ΤΟ ΠΙΘΑΝΟΤΕΡΟ	ΟΧΙ	1	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.19	14/01/2024 8:58:51 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.20	14/01/2024 9:10:22 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.21	14/01/2024 9:32:12 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	5	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.22	14/01/2024 9:34:36 μ.μ.	ΤΟ ΠΙΘΑΝΟΤΕΡΟ	ΝΑΙ	3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.

A.23	14/01/2024 10:13:23 μ.μ.	ΤΟ ΠΙΘΑΝΟΤΕΡΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.24	14/01/2024 10:41:05 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.25	14/01/2024 11:10:42 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.26	15/01/2024 12:18:50 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.27	15/01/2024 7:10:20 π.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	2	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.28	15/01/2024 10:44:21 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	4	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.29	15/01/2024 10:54:28 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.30	15/01/2024 11:55:06 π.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	4	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.31	15/01/2024 12:54:50 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΑΔΙΑΦΟΡΟ	4	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.32	15/01/2024 1:22:54 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	2	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.33	15/01/2024 4:41:44 μ.μ.	ΤΟ ΠΙΘΑΝΟΤΕΡΟ	ΙΣΩΣ	4	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.34	15/01/2024 5:23:00 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	4	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.

A.35	15/01/2024 11:26:43 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	Ναι για όσους θέλουν πιο γρήγορη επίλυση των υποθέσεών τους, όχι για όσους επιθυμούν να βραδυπορήσουν και γενικά να κερδίσουν διαδικαστικό χρόνο.		5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.36	16/01/2024 4:06:17 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.37	16/01/2024 7:15:42 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.38	16/01/2024 10:47:02 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.39	16/01/2024 10:47:51 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ		5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.40	16/01/2024 10:47:51 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.41	16/01/2024 10:48:33 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		2	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.42	16/01/2024 10:52:41 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ		4	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.43	16/01/2024 10:58:31 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		2	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.44	16/01/2024 10:58:53 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.45	16/01/2024 11:03:40 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.46	16/01/2024 11:26:47 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.

A.47	16/01/2024 11:32:10 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.48	17/01/2024 9:33:25 π.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.49	17/01/2024 9:36:05 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		5	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.50	17/01/2024 10:16:34 π.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.51	17/01/2024 10:23:30 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ		2	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.52	17/01/2024 12:12:57 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.53	17/01/2024 12:37:52 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.54	17/01/2024 1:27:16 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.55	17/01/2024 1:50:32 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		5	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.56	18/01/2024 9:55:44 π.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.57	19/01/2024 2:27:24 π.μ.	ΤΟ ΠΙΘΑΝΟΤΕΡΟ	ΝΑΙ		3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.58	19/01/2024 8:25:32 π.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	Αυτό είναι το νόημα κάθε απεργίας/αποχής η ταλαιπωρία των πολιτών για να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη		5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.59	19/01/2024 8:41:49 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ		4	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.

A.60	19/01/2024 8:47:12 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.61	19/01/2024 9:26:34 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	Εχουν. Αλλά δε γίνεται να μη διαμαρτυρηθούμε για τα μέτρα που ψηφίστηκαν και που θα ψηφιστούν.	2	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.62	19/01/2024 9:32:51 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.63	19/01/2024 9:41:50 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.64	19/01/2024 9:42:13 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	5	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.65	19/01/2024 10:31:27 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	4	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.66	19/01/2024 10:33:48 π.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	Η διεκδίκηση δικαιωμάτων κάνει καλο στο κοινωνικό σύνολο	3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.67	19/01/2024 10:54:37 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	1	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.68	19/01/2024 11:26:05 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.69	19/01/2024 11:50:39 π.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	4	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.70	19/01/2024 11:50:49 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	4	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.71	19/01/2024 2:09:48 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.72	19/01/2024 2:26:32 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	2	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.

A.73	19/01/2024 3:10:31 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	2	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.74	19/01/2024 6:27:28 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	4	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.75	20/01/2024 11:17:14 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.76	20/01/2024 11:19:28 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.77	20/01/2024 11:27:01 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	2	Δε θα μας ωφελούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.
A.78	20/01/2024 11:48:52 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	2	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.79	20/01/2024 12:25:36 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.80	20/01/2024 1:19:33 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.81	20/01/2024 1:19:55 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελούσε.
A.82	20/01/2024 1:30:19 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.83	20/01/2024 1:44:24 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	3	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.84	20/01/2024 1:49:20 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ	4	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.

A.85	20/01/2024 2:00:34 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.86	20/01/2024 2:17:10 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		1	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.87	20/01/2024 2:52:51 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.88	20/01/2024 3:23:57 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.89	20/01/2024 4:43:07 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ		4	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.90	20/01/2024 5:04:19 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	Δεν είναι μονοσήμαντο, αλλά εξαρτάται εκ των χαρακτηριστικών κάθε περιπτώσεως. Μεγάλη σημασία έχει και η διαμορφωθείσα πραγματική κατάσταση (εξωδικαστικώς ή και ενδεχομένως και δικαστικώς, μέσω προσωρινών δικαστικών ρυθμίσεων) και του τελικώς (προ)κτιμώμενου αποτελέσματος.		5	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.91	20/01/2024 5:04:25 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		5	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.92	20/01/2024 6:01:46 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.93	20/01/2024 6:08:54 μ.μ.	ΑΡΚΕΤΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		2	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοούσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.94	20/01/2024 8:50:07 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		2	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοούσε.
A.95	20/01/2024 10:41:54 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Θα μας ωφελοούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.96	21/01/2024 11:34:43 π.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4	Δε θα μας ωφελοούσε η υιοθέτηση πρακτικής άλλης χώρας γιατί διαφέρει το δημοσιονομικό σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης.

A.97	21/01/2024 12:18:46 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		5	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.98	21/01/2024 12:41:47 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.99	21/01/2024 1:34:36 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		4	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοῦσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.100	21/01/2024 4:28:24 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		1	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοῦσε.
A.101	21/01/2024 4:36:35 μ.μ.	ΠΙΘΑΝΟ	ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΠΟΧΕΣ ΣΤΟΧΕΥΟΥΝ ΣΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ Ο ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΒΙΟΠΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ, ΤΟΤΕ ΟΙ ΑΠΟΧΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΩΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.		5	Ακόμα και εάν δεν μας ωφελοῦσε , η συγκριτική πολιτική , βοηθά στην κατανόηση της διαφορετικότητας και εμπλουτίζει τις γνώσεις και τις αποφάσεις μας ως προς τη σωστή κατεύθυνση των πρακτικών που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα.
A.102	21/01/2024 6:46:40 μ.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΟΧΙ		3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.103	22/01/2024 9:51:27 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		3	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.104	22/01/2024 10:37:38 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4	Θα μας ωφελούσε εν μέρει και υπό προϋποθέσεις.
A.105	22/01/2024 11:31:04 π.μ.	ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ		3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοῦσε.
A.106	22/01/2024 11:57:12 π.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		4	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοῦσε.
A.107	22/01/2024 12:49:35 μ.μ.	ΜΕΤΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟ	ΝΑΙ		3	Ναι πιστεύω πως θα μας ωφελοῦσε.

	Χρονική σήμανση		10.Θεωρείτε ότι ο Ν.3226/2004 , ο οποίος έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα 11 φορές, χρήζει ολικού ανασχεδιασμού :	11.Εάν επιλέξατε ως απάντηση το όχι αιτιολογήστε το γιατί , εάν επιλέξατε να καταγράψτε αντίστοιχα ότι επιθυμείτε:
A.1	14/01/2024 6:36:23 μ.μ.	NAI		Απαντησα ναι
A.2	14/01/2024 6:38:55 μ.μ.	NAI		1. Προσεκτικός κ αντικειμενικός έλεγχος της οικονομικής καταστασης του αιτούντος πολίτη ώστε να μη γίνεται εκμετάλλευση της παροχης της νομικης βοθηθειας. 2. Υποχρεωση συνεργασιας του πολίτη με τον δικηγορο. 3. Ευχερεια του δικηγόρου να αιτηθει αντικατάσταση του εαν ειναι πολυ δυσχερης ή κ αδυνατη η συνεννόηση με τον πολίτη για την υποθεση του οποιου διοριστηκε. 4.αμεση, εντος μηνος, καταβολη της αποζημίωσης του συνηγορου ανεξαρτητως υποθεσης κ χωρις να απαιτείται η εκδοση αποφασης. 5. Αύξηση του εισοδηματικου κριτηριου για την υπαγωγη στο πλαίσιο της νομικης βοθηθειας γ να αποφευχθεί ο αθεμιτος ανταγωνισμος προς τους λοιπους συναδελφους δικηγόρους κ η εκμετάλλευση κ καταχρηση της δυνατότητας αυτης απο τον πολιτη. 6. Παροχη ευρυτερων δυνατοτητων στον συνηγορο κ οχι μονος διορισμός για συγκεκριμένες ενεργειες οι οποιες συχνα ειναι αλυσιτελεις ή δεν εχουν καθοριστεί σωστα απο το Δικαστήριο διοτι ο εκάστοτε πολίτης πιθανον να κη γνωρίζει ακριβώς τί πρεππει να γινει στην υποθεση του. 7. Ενδεχομένως εισαγωγή/θέσπιση νεου νομου για την παροχη συμβουλων (συμβουλευτικη δικηγορια) έναντι ελαχιστης αμοιβης του συνηγορου 80 ευρω ανα ωρα πλεον ΦΠΑ.
A.3	14/01/2024 6:38:59 μ.μ.	NAI		Αύξηση αμοιβών δικηγόρων, άμεση καταβολή των αμοιβών, επιλογή πληρεξούσιου δικηγόρου από τον εντολέα, μείωση γραφειοκρατίας για την επιλογή του δικηγόρου, αλλαγή του τρόπου επιλογής από τους δικηγορικούς συλλόγους
A.4	14/01/2024 6:42:38 μ.μ.	OXI		Το ζήτημα είναι η εύκολη και φτηνή πρόσβαση στη δικαιοσύνη που δεν διορθώνεται με επι μέρους νομικές ρυθμίσεις.
A.5	14/01/2024 6:59:27 μ.μ.	NAI		-
A.6	14/01/2024 7:07:28 μ.μ.	OXI		ΕΙΝΑΙ ΠΛΗΡΕΣ ΚΑΙ ΜΑΣ ΚΑΛΥΠΤΕΙ
A.7	14/01/2024 7:37:03 μ.μ.	NAI		Δυσλειτουργία νόμων με πολλές τροποποιήσεις
A.8	14/01/2024 7:38:50 μ.μ.	NAI		Και μόνο που έχει υποστεί 11 τροποποιήσεις, χρήζει ολικού ανασχεδιασμού
A.9	14/01/2024 7:45:55 μ.μ.	NAI		.
A.10	14/01/2024 7:54:52 μ.μ.	NAI		Να μην είναι προσβάσιμη λόγω εισοδήματος η νομική βοήθεια σε τόσα πολλά άτομα, γιατί έρχονται κάποιοι που μπορούν να πληρώσουν δικηγόρο και απλά επιλέγουν τη δωρεάν παροχή !
A.11	14/01/2024 7:57:42 μ.μ.	NAI		Πληρωμή άμεσα , μόλις κοπεί το γραμματιο προείσπραξης

A.12	14/01/2024 8:06:19 μ.μ.	NAI	Θα έθετα μεγαλύτερο ελάχιστο εισόδημα ώστε να υπάγεται ο πολίτης στην διάταξη της Νομικής βοήθειας. Επίσης θα ρύθμιζα αυξημένη αμοιβή για τους δικηγόρους που μετέχουν στη Νομική βοήθεια ώστε αυτό να αποτελέσει κίνητρο σε περισσότερους δικηγόρους να συμμετέχουν σε αυτή. Τέλος, θα προχωρούσα σε υπολογισμό των ετήσιων ποσών που οφείλονται από νομική βοήθεια και θα ανεθετα την πληρωμή τους είτε από την Ολομέλεια είτε από τους κατά τόπους δικηγορικούς συλλόγους με παράλληλη επιχορήγηση τους.
A.13	14/01/2024 8:06:23 μ.μ.	NAI	Το ζοφερο μελλον της δικηγοριας
A.14	14/01/2024 8:07:49 μ.μ.	NAI	αποτελεσματικότητα
A.15	14/01/2024 8:16:00 μ.μ.	NAI	Ναι, διότι αποκλείει πολλούς πολίτες από το δικαίωμα παροχής νομικής βοήθειας, ενώ παράλληλα δεν προβλέπει την άμεση εκκαθάριση των αμοιβών των συνηγόρων, ώστε να υπάρχει και ανταποδοτικότητα στην κοινωνική παροχή.
A.16	14/01/2024 8:49:12 μ.μ.	NAI	Απαιτείται εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση του θεσμού της νομικής βοήθειας
A.17	14/01/2024 8:49:30 μ.μ.	NAI	Δε χρήζει ανασχεδιασμού
A.18	14/01/2024 8:52:55 μ.μ.	NAI	Να προκαταβαλεται η αμοιβή του δικηγόρου
A.19	14/01/2024 8:58:51 μ.μ.	NAI	Πιο αυστηρό πλαίσιο παροχής νομικής βοήθειας έτσι ώστε οι δικομανείς να αποκλείονται. Επανασχεδιασμός από το μηδέν της διαδικασίας αποζημίωσης των δικηγόρων.
A.20	14/01/2024 9:10:22 μ.μ.	NAI	Δεν το έχω σκεφτεί
A.21	14/01/2024 9:32:12 μ.μ.	NAI	...
A.22	14/01/2024 9:34:36 μ.μ.	NAI	Θα πρέπει να γίνεται αυστηρός έλεγχος των προϋποθέσεων υπαγωγής του πολίτη. Θα πρέπει να γίνει απλούστερη η διαδικασία κατάθεσης δικαιολογητικών και εκκαθάρισης της Δικηγορική αμοιβής. Θα πρέπει να καταβάλλονται οι αμοιβές πιο γρήγορα. Θα πρέπει ο χρόνος παραγραφής να ξεκινά μετά την κατάθεση των δικαιολογητικών.
A.23	14/01/2024 10:13:23 μ.μ.	NAI	Στο υψηλο χρηματικο οριο που θετει ο νομος, στα δικαιολογητικα που απαιτου-νται, στον χρονο πληρωμης των παρεχοντων τις υπηρεσίες, στις ελαχιστες αμοι-βες των δικηγορων, στον τροπο εκκαθαρισης
A.24	14/01/2024 10:41:05 μ.μ.	NAI	---
A.25	14/01/2024 11:10:42 μ.μ.	NAI	Άμεση αποζημίωση δικηγορων, καταλογοι νομικης βοηθειας, προυποθεσεις για την ενταξη στον κατάλογο
A.26	15/01/2024 12:18:50 π.μ.	NAI	Χρήζει διορθώσεων
A.27	15/01/2024 7:10:20 π.μ.	NAI	.
A.28	15/01/2024 10:44:21 π.μ.	NAI	.

A.29	15/01/2024 10:54:28 π.μ.	NAI	η Κυβέρνηση πρέπει να λάβει μέτρα για την πληρωμή όλων των οφειλόμενων αποζημιώσεων των δικηγόρων άμεσα, διάτιαδράνεια του Υπουργείου για την λυσιτελή αντιμετώπιση του θέματος πλήττει την αξιοπιστία του ίδιου του θεσμού αλλά και δοκιμάζει τις οικονομικές αντοχές των δικηγόρων. Για να λυθεί το πρόβλημα να αναλάβουν να κάνουν τις εκκαθαρίσεις των εκκρεμών υποθέσεων υπάλληλοι των δικηγορικών συλλόγων, και οι δικαιούχοι να πληρώνονται μέσω των δικηγορικών συλλόγων , στους οποίους θα δίνει τα χρήματα το κράτος, μετά από την εκκαθάριση.
A.30	15/01/2024 11:55:06 π.μ.	OXI	Διότι το νομικό πλαίσιο είναι σωστά δομημένο αλλά δεν εφαρμόζεται καθώς πρέπει...
A.31	15/01/2024 12:54:50 μ.μ.	NAI	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ
A.32	15/01/2024 1:22:54 μ.μ.	NAI	Προπληρωμή των υπηρεσιών νομικής βοήθειας κι επιβολή σεμιναρίων εξειδίκευσης
A.33	15/01/2024 4:41:44 μ.μ.	NAI	Αυστηρότερος έλεγχος προυποθέσεων υπαγωγής στην νομική βοήθεια, άμεση καταβολή αποζημίωσης, καταβολή επιπλέον του ποσού αναφοράς και τυχόν εξόδων κλπ κλπ
A.34	15/01/2024 5:23:00 μ.μ.	NAI	A
A.35	15/01/2024 11:26:43 μ.μ.	NAI	Απαιτείται πιο διαφανής τρόπος ορισμού των συνηγόρων νομικής βοήθειας, ταχύτερη εκκαθάριση των αμοιβών τους και έκδοση της εφαρμοστικής νομοθεσίας ώστε να αμοιβόνται και για έξοδα (πχ λήψης δικογραφίας) αλλά και για τον χαμένο χρόνο επί πολλαπλώς αναβαλλομένων δικών.
A.36	16/01/2024 4:06:17 μ.μ.	NAI	Ολική αναδιάρθρωση του θεσμού
A.37	16/01/2024 7:15:42 μ.μ.	NAI	Θεωρώ ότι χρήζει ολικού ανασχεδιασμού για να προσαρμοστεί στα δεδομένα της πρακτικής δικηγορίας με την έγκαιρη καταβολή αποζημίωσης των δικηγόρων (εντός 2μήνου) και στην παροχή ουσιαστικής δικαστικής προστασίας δεδομένου ότι οι πολίτες συχνά αποσκοπούν μέσω του θεσμού στην παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας και όχι δικαστικής προστασίας. Θα ήταν συνεπώς πιο ωφέλιμο να υπήρχαν επιτροπές που να κρίνουν τα αιτήματα των πολιτών και να χορηγούν αναλόγως νομική βοήθεια όπου πραγματικά χρειάζεται.
A.38	16/01/2024 10:47:02 μ.μ.	NAI	Άμεση εξόφληση εκδοθέντων τιμολογίων (έως 60 ημέρες), ηλεκτρονική υποβολή δικαιολογητικών, αύξηση γραμματίων προέισπραξης.
A.39	16/01/2024 10:47:51 μ.μ.	NAI	άμεση πληρωμή
A.40	16/01/2024 10:47:51 μ.μ.	NAI	..
A.41	16/01/2024 10:48:33 μ.μ.	NAI	Περιορισμός της δυνατότητας χρήσης της νομικής βοήθειας σε συγκεκριμένη κατηγορία υποθέσεων
A.42	16/01/2024 10:52:41 μ.μ.	NAI	NAI
A.43	16/01/2024 10:58:31 μ.μ.	NAI	Οι τροποποιήσεις γίνονται στο πόδι. Δεν έχει γίνει καμιά βαθύτερη μελέτη
A.44	16/01/2024 10:58:53 μ.μ.	NAI	ΕΠΕΛΕΞΑ ΤΟ ΝΑΙ ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΣΑ ΑΜΟΙΒΗΣ

A.45	16/01/2024 11:03:40 μ.μ.	NAI	Θα πρέπει η νομική βοήθεια να αντιμετωπίζεται ως μέσο παροχής pro bono νομικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου προς τους πιο αδύναμους πολίτες (με αυστηρό περιορισμό των δικαιούχων, ως προς τον αυστηρότερο έλεγχο του εισοδήματός τους), και όχι ως μέσο απόκτησης δικηγορικής ύλης από δικηγόρους χαμηλής εμπειρίας
A.46	16/01/2024 11:26:47 μ.μ.	NAI	Μεγαλύτερες αμοιβές, επιλογή δικηγόρου
A.47	16/01/2024 11:32:10 μ.μ.	NAI	Αναθέσεις & αμοιβές
A.48	17/01/2024 9:33:25 π.μ.	NAI	περιορισμό της γραφειοκρατίας
A.49	17/01/2024 9:36:05 π.μ.	NAI	Πρέπει να ανταποκρίνεται στις σημερινές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και στον σύγχρονο τρόπο άσκησης της δικηγορίας
A.50	17/01/2024 10:16:34 π.μ.	NAI	Θεωρώ ότι ο ολικός ανασχεδιασμός θα είναι καλύτερος από τις εκάστοτε τροποποιήσεις.
A.51	17/01/2024 10:23:30 π.μ.	NAI	Κατάργηση νομικής βοήθειας
A.52	17/01/2024 12:12:57 μ.μ.	NAI	ολική αναδιάρθρωση σε όλες τις πλευρές
A.53	17/01/2024 12:37:52 μ.μ.	NAI	ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΜΟΙΒΩΝ, ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΜΟΙΒΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΝΑΒΟΛΗΣ, ΑΜΕΣΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΑΜΟΙΒΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
A.54	17/01/2024 1:27:16 μ.μ.	NAI	Είναι αφόρητα τυπολατρική και ασαφής, στην πρακτική της εφαρμογή.
A.55	17/01/2024 1:50:32 μ.μ.	OXI	νομίζω ότι πλέον είναι εντάξει
A.56	18/01/2024 9:55:44 π.μ.	NAI	Χρήζει συνολικής αναδιάρθρωσεως το νομοσχέδιο.
A.57	19/01/2024 2:27:24 π.μ.	NAI	Η ΠΛΗΡΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ 4,5 ΕΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ.
A.58	19/01/2024 8:25:32 π.μ.	NAI	Γιατί η διαδικασία εκκαθάρισης έχει τελεματωθεί
A.59	19/01/2024 8:41:49 π.μ.	NAI	δυσκολίες εφαρμογής στην πράξη
A.60	19/01/2024 8:47:12 π.μ.	NAI	Επίλεξα Ναι
A.61	19/01/2024 9:26:34 π.μ.	OXI	Δεν τίθεται θέμα τροποποίησης αλλά εφαρμογής.
A.62	19/01/2024 9:32:51 π.μ.	NAI	Πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές στο Νομο

A.63	19/01/2024 9:41:50 π.μ.	NAI	Ο ανασχεδιασμός έχει να κάνει με την εφαρμογή της πληρωμής που ως τώρα καμία κυβέρνηση δεν την έχει υποστηρίξει προς όφελος των συνηγορων υπεράσπισης.
A.64	19/01/2024 9:42:13 π.μ.	NAI	Υποχρέωση εκκαθάρισης εκκρεμοτήτων σε εύλογο χρονικό διάστημα με πειθαρχικές ευθύνες για καθυστερήσεις.
A.65	19/01/2024 10:31:27 π.μ.	NAI	θέσπιση υποχρέωσης άμεσης καταβολής της σχετικής αποζημίωσης μετά από κάθε διαδικαστική πράξη
A.66	19/01/2024 10:33:48 π.μ.	NAI	Να διαμορφωθεί με τρόπο που όντως να βοηθά το κοινωνικό σύνολο
A.67	19/01/2024 10:54:37 π.μ.	NAI	Άμεση καταβολή του ποσού αποζημίωσης στους συμμετέχοντες δικηγόρους.
A.68	19/01/2024 11:26:05 π.μ.	NAI	Πλήρης οικονομικός έλεγχος των αιτούντων νομικής βοήθειας διότι δεν χρησμούς όλοι την εν λόγω βοήθεια και άμεση και πλήρης κάλυψη των δαπανών των ΔΙΚΗ-ΓΟΡΩΝ για αρτιότερη και ασφαλέστερη παροχή υπηρεσιών . Ηθική και οικονομική στήριξη όλων των μερών με γνώμονα την ποιότητα των υπηρεσιών .
A.69	19/01/2024 11:50:39 π.μ.	NAI	προβλεψη ταμείου εντος των δικαστηριων με την έκδοση διατακτικής με τη συζήτηση τη υποθεσης
A.70	19/01/2024 11:50:49 π.μ.	NAI	Πρέπει να αλλάξει ο χρόνος καταβολής της αποζημίωσης
A.71	19/01/2024 2:09:48 μ.μ.	NAI	.
A.72	19/01/2024 2:26:32 μ.μ.	NAI	qqqqqqqq
A.73	19/01/2024 3:10:31 μ.μ.	NAI	Σαφώς και πρέπει να αναθεωρηθεί το νομικό πλαίσιο της νομικής βοήθειας για πολλούς λόγους. Οι βασικότεροι αυτών είναι αφενός ότι πρέπει να ανταποκρίνονται οι αμοιβές των δικηγόρων στις παρεχόμενες υπηρεσίες (δεν επαρκεί επουδενί η ελάχιστη αμοιβή του γραμματίου) και αφετέρου τα όρια με τα οποία εντάσσονται οι δικαιούχοι είναι εξαιρετικά χαμηλά και με αυτό τον τρόπο αποκλείονται από τις ευεργετικές διατάξεις του νόμου πολίτες που πραγματικά έχουν ανάγκη υπαγωγής αλλά τα τυπικά κριτήρια δεν τους το επιτρέπουν (πχ λόγω ύπαρξης μεν εισοδημάτων αλλά αντίστοιχα μεγάλα έξοδα που δεν εμφανίζονται στο εκκαθαριστικό για διάφορους λόγους- καταβολή διατροφής με προηγούμενη απόφαση, ύπαρξη δανειακών υποχρεώσεων κλπ)
A.74	19/01/2024 6:27:28 μ.μ.	NAI	Παροχή υψηλοτερων αμοιβων, το πολυ εντος 6 μηνων, να τηρείται ο αλφαβητικός κατάλογος, αυστηροτερο πλαίσιο για την παροχή νομικής βοήθειας.
A.75	20/01/2024 11:17:14 π.μ.	NAI	-
A.76	20/01/2024 11:19:28 π.μ.	NAI	Ταχύτερη Αποζημίωση, η παροχή νομική βοήθειας δημιουργεί οικονομικά και χρονικά κόστη για τους συναδέλφους που αποζημιώνονται σε πολύ μεγάλο βάθος χρόνου. Η απονομή δικαιοσύνη πρέπει να εκσυγχρονιστεί με τους ταχύτερους ρυθμούς της σημερινής πραγματικότητας.
A.77	20/01/2024 11:27:01 π.μ.	NAI	-
A.78	20/01/2024 11:48:52 π.μ.	NAI	Είναι σημαντικό καθώς αποτελεί σπουδαίο αντικείμενο και το οποίο θα έπρεπε να ήταν πρωτίστως καλά δομημένο.

A.79	20/01/2024 12:25:36 μ.μ.	NAI	ΧΡΗΣΕΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΥΣΤΗΡΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΣΗΣΗΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΜΕ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ
A.80	20/01/2024 1:19:33 μ.μ.	NAI	ο εν λόγω νόμος χρήζει ολικού επανασχεδιασμού καθότι εντός της τελευταίας εικοσαετίας έχουν αλλάξει άρδην το οικονομικό φορολογικό και νομικό πλαίσιο των δικηγόρων . Πρέπει πρωτίστως να επανακαθοριστούν οι αμοιβές τους και το χρονικό πλαίσιο αποπληρωμής τους ώστε η διαδικασία πληρωμών των συνηγόρων να επιταχυνθεί
A.81	20/01/2024 1:19:55 μ.μ.	NAI	Επιθυμώ
A.82	20/01/2024 1:30:19 μ.μ.	NAI	Δεν επιθυμώ να καταγράψω κάτι περαιτέρω.
A.83	20/01/2024 1:44:24 μ.μ.	NAI	Να δημιουργηθούν γραφεία νομικής βοήθειας με έμμισθους δικηγόρους
A.84	20/01/2024 1:49:20 μ.μ.	NAI	Θα έπρεπε να προκαταβάλλεται η αμοιβή στη νομική βοήθεια ώστε να μπορεί ο δικηγόρος ακώλυτα να επιτελεί τα καθήκοντα του και να βοηθά τους οικονομικά ασθενέστερους πολίτες
A.85	20/01/2024 2:00:34 μ.μ.	OXI	Η τροποποιήσεις έχουν καλύψει σε μεγάλο βαθμό τις νέες κοινωνικές συνθήκες
A.86	20/01/2024 2:17:10 μ.μ.	NAI	Τα προβλήματα που δημιουργούνται με την εφαρμογή του είναι περισσότερα απο αυτά που επιλύονται.
A.87	20/01/2024 2:52:51 μ.μ.	OXI	Δεν χρήζει ολικού ανασχεδιασμού, αλλά απόλυτη τηρηση του από τους αρμόδιους
A.88	20/01/2024 3:23:57 μ.μ.	NAI	Άμεση εκκαθάριση αμοιβών
A.89	20/01/2024 4:43:07 μ.μ.	NAI	Πρέπει να υπάρχει οικονομικό κίνητρο για τον δικηγόρο για να ασχοληθεί σοβαρά
A.90	20/01/2024 5:04:19 μ.μ.	NAI	Όπωςδήποτε θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν τα οικονομικά κριτήρια του νόμου, οι αποζημιώσεις των αυτεπαγγέλτως διορισμένων δικηγόρων κλπ. Επίσης αξίζει να μελετηθεί η εναλλακτική της υποχρεωτικότητας όλων των νομικών επαγγελματιών να περιλαμβάνονται για κάποιο χρόνο στους σχετικούς καταλόγους, με δυνατότητα να ζητήσουν εξαίρεση για σπουδαίο λόγο (όπως π.χ. [θα έπρεπε να] συμβαίνει με τον διορισμό κατά τις εκλογές κλπ). Ο αυτεπάγγελτος διορισμός δικηγόρου και μάλιστα ως υπερασπιστή συνιστά λίαν τιμητική ανάθεση.
A.91	20/01/2024 5:04:25 μ.μ.	NAI	Πρέπει να προσαρμοστεί στα ευρωπαϊκά δεδομένα
A.92	20/01/2024 6:01:46 μ.μ.	NAI	Πρέπει να δημιουργηθούν γραφεία παροχής νομικής βοήθειας σε κάθε πόλη τα οποία θα ορίζουν δικηγόρους. Η πληρωμή των δικηγόρων θα γίνεται άμεσα για το κάθε εκδοθέν γραμμάτιο και όχι 2 και 3 χρόνια μετά την υποβολή των δικαιολογητικών.
A.93	20/01/2024 6:08:54 μ.μ.	OXI	Έχει σωστές βάσεις
A.94	20/01/2024 8:50:07 μ.μ.	NAI	Χρήζει ολικού ανασχεδιασμού
A.95	20/01/2024 10:41:54 μ.μ.	OXI	Νομίζω είναι αρκετά σωστός σαν νόμος. Και οι πολίτες τυχαίνουν υπεράσπισης των δικαιωμάτων τους και οι δικηγόροι που το επιθυμούν λαμβάνουν μια μίνιμουμ αμοιβή. Μόνο τον τρόπο και χρόνο πληρωμής θα άλλαζα.

A.96	21/01/2024 11:34:43 π.μ.	ΝΑΙ	Ο θεσμός πρέπει να συνοδεύεται και από άλλα υποστηρικτικά μέσα στους συναδέλφους που επιλέγουν να του υπηρετήσουν. Η αμοιβή πρέπει να ακολουθεί τους νόμους της αγοράς και αν κατηγορία υποθέσεων να υπάρχει ίσως μια ποσότητα και σε δικόγραφο και σε ισχυρισμούς. Ειδικά προσβάσιμη στους συναδέλφους του αυτεπαγγέλτου και σε γνώση των δικαστών... Αν θέλουμε να έχουμε παροχή δωρεάν για τους ευάλωτους του αγαθού που λέγεται δικαιοσύνη πρέπει να μην είναι ναρκωτικό και εξαρχής υποβάθμισμένο. Πρέπει να είναι αυτό που είναι στα αλήθεια. Κανείς μάχιμος δικηγόρος δε θα γράψει ασφαλιστικά μέτρα διατροφής επιμελείας για 150 ευρώ πχ(δεν ξέρω ακριβώς τις αμοιβές αλλά έχω ακούσει). Αν είναι να είναι και οικονομικό για το κράτος τότε πρέπει
A.97	21/01/2024 12:18:46 μ.μ.	ΝΑΙ	Να υπάρξει τρόπος ώστε οι δικηγόροι να πληρώνονται από τους εκάστοτε δικηγορικούς συλλόγους άμεσα. Αν ωστόσο πληρώνονται από το υπουργείο δικαιοσύνης στο πλαίσιο αυτό να υπάρξουν θέσεις εργασίας στο ΤΑΧΔΙΚ ώστε να υλοποιούν τις δεσμεύσεις αποπληρωμής των δικηγόρων.
A.98	21/01/2024 12:41:47 μ.μ.	ΝΑΙ	Είναι καλύτερος ένας ολικός ανασχεδιασμός από αποσπασματικές ρυθμίσεις που δημιουργούν περισσότερη σύγχυση
A.99	21/01/2024 1:34:36 μ.μ.	ΟΧΙ	Χρήζει ανασχεδιασμού ορισμένων διατάξεων.
A.100	21/01/2024 4:28:24 μ.μ.	ΝΑΙ	Αναποτελεσματική δικαστική προστασία
A.101	21/01/2024 4:36:35 μ.μ.	ΝΑΙ	Η ΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΔΩΡΕΑΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΙΟΤΗΤΑ, ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΜΙΛΑΜΕ ΓΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΓΙΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΦΑΣΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΟΥ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΑΠΟΒΑΙΝΕΙ ΚΕΝΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΑΝΟΥ. ΜΕ ΤΙΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΑ ΑΦΙΕΡΩΝΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΡΓΑΤΟΩΡΕΣ - ΔΗΛΑΔΗ ΤΗΝ ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΒΙΟΠΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ- ΣΕ ΜΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΟΥ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΙΚΑΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ. ΕΠΟΜΕΝΩΣ, ΕΙΤΕ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΥΞΗΘΟΥΝ ΟΙ ΑΜΟΙΒΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΣΤΟ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ, ΕΙΤΕ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΕ ΠΟΛΙΤΕΣ ΧΑΜΗΛΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ,, ΟΠΟΥ ΘΑ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ, ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ - ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ΟΤΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕ ΧΑΜΗΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΕΙΤΕ ΩΣ ΘΥΤΕΣ ΕΙΤΕ ΩΣ ΘΥΜΑΤΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΦΟΡΕΣ ΧΡΗΣΟΥΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΦΥΓΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗ ΑΥΤΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ. ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΙ ΣΑΝ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΥΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΔΩΡΕΑΝ ΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
A.102	21/01/2024 6:46:40 μ.μ.	ΝΑΙ	.
A.103	22/01/2024 9:51:27 π.μ.	ΝΑΙ	Απάντησα ναι προηγουμένως
A.104	22/01/2024 10:37:38 π.μ.	ΝΑΙ	οι μεν πολίτες δεν έχουν πάντοτε την εκπροσώπηση που θα έπρεπε να έχουν, οι δε δικηγόροι υποαμοίβονται και δη με τεράστιες καθυστερήσεις στις αμοιβές
A.105	22/01/2024 11:31:04 π.μ.	ΝΑΙ	Την διάρκεια της καταβολής των δεδουλευμένων
A.106	22/01/2024 11:57:12 π.μ.	ΝΑΙ	ΕΝΔΕΛΕΧΟΤΕΡΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΡΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ, ΣΥΝΤΟΜΟΤΕΡΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ, ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΤΩΤΑΤΗΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΩΝ
A.107	22/01/2024 12:49:35 μ.μ.	ΝΑΙ	ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΚΑΙ Η ΑΜΟΙΒΗ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ